

č. 3 - 2013

MESIČNÍK O FILMOVOM ŽIVOTI NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

50 ROKOV
50 YEARS
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO ÚSTAVU
A SLOVÁK FILM
INSTITUTE
1963 - 2013

INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
ROTTERDAM

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Laco Kraus

TÉMA

► Filmová distribúcia 2012

AKTUÁLNE

► Mira Fornay v Rotterdame

NOVINKY

► Môj pes Killer

► Najväčšie pranie

KINO
LUMIÈREKINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVUŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVAfilmový
KABINET„Celá táto dráma a tolko lásky
nie sú nič, len svetlo a tieň.“

JEAN EPSTEIN

PROGRAM (prednáška spojená s projekciou sa začína vždy o 18. hod.)

7. 3. PREDNÁŠKA **Charles Chaplin a gesto**
PROJEKCIA **Svetlá veľkomesta** (r. Charles Chaplin, 1931, slov. tit., 83 min.)
21. 3. PREDNÁŠKA **Expresionizmus a expresia**
PROJEKCIA **Upír Nosferatu** (r. Friedrich Wilhelm Murnau, 1922, čes. tit., 44 min.)
Kabinet doktora Caligariho (r. Eobert Wiene, 1920, čes. tit., 48 min.)
4. 4. PREDNÁŠKA **Francúzske avantgardy a pohyb**
PROJEKCIA **Andalúzsky pes** (r. Luis Buñuel, 1929, 13 min.)
+ pásmo ukážok z avantgardných filmov
18. 4. PREDNÁŠKA **Sovietska avantgarda a montáž**
PROJEKCIA **Desať dní, ktoré otriasli svetom** (r. Sergej M. Ejzenštejn, Grigorij Alexandrov, 1928, čes. tit., 60 min.)
2. 5. PREDNÁŠKA **Vrcholy nemého filmu a filmová reč**
PROJEKCIA **Utrpenie panny Orleánskej** (r. Carl Theodor Dreyer, 1928, čes. tit., 75 min.)
16. 5. PREDNÁŠKA **Dokumentárny film a skutočnosť**
PROJEKCIA **Nanuk, človek primitívny** (r. Robert J. Flaherty, 1922, 48 min.)
Muž z Aranu (r. Robert J. Flaherty, 1934, čes. ver., 54 min.)
30. 5. PREDNÁŠKA **Zvuk vo filme**
PROJEKCIA **Vrah medzi nami** (r. Fritz Lang, 1931, čes. tit., 104 min.)

NA ÚVOD

Pred mesiacom som úvodník začínal povzbudivou správou o slovenskej účasti na MFF Rotterdam. A k rotterdamskému festivalu sa patrí vrátiť aj teraz. Mira Fornay tam totiž zvíťazila s filmom *Môj pes Killer* a ako prvá slovenská režisérka si z tohto podujatia odniesla Hivos Tiger Award. To je naozaj veľká vec, a hoci v marcovom Film.sk stoja za pozornosť aj iné rubriky (spomeniem aspoň recenzie na trojicu výborných snímok *Holy Motors*, *Klip*, *Nový život* a na dvojstrane venovanej filmovým publikáciám tento raz nájdete aj obsiahlejší text o knihe Emira Kusturicu), rád by som upozornil predovšetkým na tie, ktoré súvisia s filmom *Môj pes Killer*. Oslovili sme totiž jeho autorku Miru Fornay, ktorá o svojich skúsenostiach z Rotterdamu, o tamojšom prijatí jej snímky aj o samotnej tvorbe oceneného projektu hovorí v rubrike Aktuálne. V úvode rozhovoru si režisérka pochvaľuje vnímavé rotterdamské publikum navyknuté na filmy, ktoré nemajú mainstreamový charakter. V závere zase Fornay spomína, že bude rada, ak sa na Slovensku nájde čo i len zopár divákov, ktorých jej film osloví. „Testovanie“ slovenského publika sa začne už 21. marca, keď má snímka *Môj pes Killer* distribučnú premiéru, a preto je zaradená aj do rubriky Novinky. Pri tomto type filmu asi nemožno očakávať nevšedne vysokú návštevnosť, ale zostáva veriť, že nebude taká nízka ako v prípade viacerých domácich titulov (lebo vlni bol podiel slovenských snímok na celkovej návštevnosti veľmi nízky, o čom sa dočítate v téme). Keď už nezaberie prirodzená zvedavosť a potreba sebareflexie (ktorú Fornay v rozhovore takisto spomína), urobí dobrú službu aspoň nálepka víťazného filmu rotterdamského festivalu?

► Daniel Bernát

FOTO: Anasoft Litera

MAJE OBŠŔBENÉ SLOVENSKE FILMY

▲
Zuska Kepplová,
spisovateľka

Slovenské filmy som si naozaj obľúbila až v poslednom čase. Asi nie som s týmto pocitom sama. Dobré prijaté civilná línia filmov sa ťahá od Fornayovej *Líštiček* cez Liovej *Dom* ku Grófovej snímke *Až do mesta Aš*. Myslím, že sa úspešne podarilo skĺbiť spoločensky relevantné témy s pocitom autentického a poctivo porozprávaného príbehu.

Nedávno som videla Priklerov debut *Ďakujem, dobre*. Hovorilo sa o paralelných poviedkach, no vo výsledku ide až o románovú podobu, keď sa jednotlivé línie zlejú a rezonujú spoločnou témou. Obrazy sú dôsledne civilné, dramatickosť nepoľavuje, herci sú akurátni a presvedčiví, dialógy poväčšine sedia a etický odkaz sa podarí odovzdať s nebyvalou silou. To sú všetko kategórie, ktoré filmy deväťdesiatych rokov z rôznych dôvodov nenapĺňali. Oceňujem, že sa slovenský film úspešne posunul od abstraktnej umeleckosti a silenej súčasnosti k obrazom, ktoré sa nás týkajú.

Takýto výsledok je správou o zopár dobre nastartovaných procesoch, ale aj o individuálnej a tímovej húževnatosti. Ako som už povedala scenáristovi dvoch zo spomínaných filmov: *Ďakujem, dobre!*

22

32

18

MYSLÍM SI

- 03 **MYSLÍM SI**
- 04–05 **KALENDÁRIUM**
- 06 **KALENDÁRIUM: 20. Febiofest 2013**
- 06–13 **PREMIÉRY** v kinách
- 13–14 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 15 **OHĽASY: 42. MFF Rotterdam**
- 16–17 **AKTUÁLNE: Mira Fornay o svojom úspechu v Rotterdame**
- 18–19 **NOVINKY: Můj pes Killer podľa Míry Fornay**
- 20 **NOVINKY: Najväčšie pranie podľa Olgy Špátovej**
- 22–25 **ROZHOVOR: kameraman Laco Kraus**
- 26–27 **TÉMA: Filmová distribúcia na Slovensku v roku 2012**
- 28–29 **RECENZIA: Holy Motors podľa Leosa Caraxa**
- 30–31 **RECENZIA: Klip podľa Maje Miloš**
- 32–34 **RECENZIA: Nový život podľa Adama Olhu**
- 35 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMŮ: Týždeň vo filme**
- 36–37 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 38–39 **DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
- 40 **IN MEMORIAM: herec Jozef Dóczy**
- 41 **IN MEMORIAM: spisovateľ a scenárista Alex Koenigsmark**
- 42 **PROFIL: režisér Štefan Uher**
- 43 **PROFIL: výtvarník, animátor, režisér Viktor Kubal**
- 44–46 **TIPY Mesiaca: Kino Lumière + PROGRAM**
- 46 **VÝROČIA**
- 47 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzávierky na granty a podporné programy
- 48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

Viera Langerová, publicistka a filmová kritička

Výnimočnou udalosťou minulého mesiaca bolo víťazstvo filmu Míry Fornay *Můj pes Killer* na MFF v Rotterdame. Je to nepochybne dobrá správa aj preto, že azda pomôže zvýšiť reputáciu slovenského filmu a priviať ak nie vietor, tak aspoň osviežujúci vánok aj do mocenských kabinetov, rozhodujúcich ako o legislatívnej, tak o finančnej podpore, bez ktorej sú talenty objavené i neobjavené na odpis. Asi sa nepatrí kaziť sviatok iným než nadšeným, ale priznám sa, že postava režisérky mi je oveľa sympatickejšia ako jej film. K ľuďom, ktorí sa hlásia k svojim polykultúrnym koreňom, mám dôveru. Dúfam, že „mono“ vyvreskujúce svoju kultúrnu identitu na námestiach je už za nami. Páčilo sa mi, ako Mira v ktoromsi rozhovore vysvetľovala dôvody vzniku tohto filmu: chcela čosi pochopiť, čosi uchopiť a vyrozprávať. V čase, keď sa epigóni všetkých štýlov, ktoré prehrmeli našimi kinami, hrnú, ani neviem odkiaľ, je tento osobný postoj a zaujatie cenné a vzbudzuje pozornosť. Druhou stranou mince je akýsi otrepaný „monoprogram“ slovenského filmu, kde sa už neviem koľký raz prevára rómska téma a s ňou v jednom hrnci násilie, krivda a všetky primitívne pudy. Kritika píše, podobne ako pri Šulíkovom *Cigánovi*, o dráme antických rozmerov. O krásne obraze z uhrovsko-havetovsko-hanákovsko-jakubiskovských opusov sa nám už asi bude len snívať. Na dovršenie tohto znechutenia som v jednom článku o slovenskom filme zachytila označenie „naša mladá kinematografia“. Autor nepochybne veril, že slovenské filmy sa začali natáčať, keď si on prvý raz sadol do kina. Viem, že za roky odumierania, ktorými sme prešli, aj čosi nutne odumrelo, ale chcem veriť, že pamäť nám slúži, tradícia sedí tam, kde je jej miesto, a niektorí z nás prídu na to, že s Cigánmi je aj veselo.

Film.sk
 Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (14. ročník)
Vydavateľ:
 Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
 Film.sk
 Slovenský filmový ústav
 Grösslingová 32
 811 09 Bratislava
 TEL.: 02/57 10 15 25
 FAX: 02/52 73 32 14
 E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
 Daniel Bernát
Redakcia:
 Mariana Jaremková
Redakčná rada: Peter Dubecký
 generálny riaditeľ SFÚ
 Alexandra Strelková
 riaditeľka NKC – SFÚ
 Marián Brázda
 vedúci edičného oddelenia SFÚ
 Miroslav Ulman
 odborný referent Audiovizuálneho
 informačného centra SFÚ
 Eva Blašková
 vedúca predajne Klapka.sk
 Simona Nótová-Tušerová
 tlačová tajomníčka SFÚ
 Štefan Vraštiak
 tajomník KFN SSN
Jazyková redakcia:
 Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
 ma.LMTD
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
 Uzávierka čísla 3/2013:
 22. 2. 2013
Foto na titulnej strane:
 Můj pes Killer – PubRes
 Film.sk vychádza
 s podporou MK SR.
 ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
 © Slovenský filmový ústav

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

1. – 5. marec

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Festival iránskych filmov

Na prelome 70. a 80. rokov sa objavilo hneď niekoľko výrazných iránskych tvorcov, pochádzajúcich z rôznych prostredí, a tí dali iránskej kinematografii novú tvár medzinárodného významu. Kiarostami, Beizai, Naderi, Kimiai, Saless a mnoho ďalších, dnes už známych režisérov toho obdobia položilo základy iránskeho filmového dedičstva. Prvýkrát sa úspešný Festival iránskych filmov Praha presúva do Bratislavy, kde Kino Lumière predstaví nielen najvýraznejšie osobnosti iránskej kinematografie, ale aj iránsku krátkometrážnu a animovanú tvorbu.

► www.iranianfilmfestival.cz► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**4., 11., 25. marec**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma: Annie Girardot – André Cayatte

Annie Girardot, ktorá bola najväčšou ženskou hereckou hviezdou francúzskej kinematografie 70. rokov, získala svetovú slávu filmom *Zomrieť na lásku* (1970) v réžii Andrého Cayatta. V 70. rokoch vznikli ešte tri filmy (*Niet dymu bez ohňa*, *Prežiť si svoje peklo*, *Láska s otáznikom*), v ktorých Cayatte vytvoril pre Girardot náročné dramatické úlohy a ktoré sú súčasťou marcového Archívneho kina.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**5. marec ► 15.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Storočnica Dominika Tatarku a Báječný svet k neprežití... očami filmárky Kamily Kytkovej

Diváci uvidia dvadsať rokov trezorovaný film *Dominik Tatarka* (1969) a dva cestopisy zo seriálu *Báječný svet k neprežití* (2009) – *Barmská víze a Vánoční ohňostroje havajské*. Spisovateľ Dominik Tatarka podpísal Chartu 77, a tak mal dlhé roky zakázanú publikačnú činnosť a verejné vystupovanie. Napísal scenár k filmom *Priehrada* (1950) a *Panna zázračnica* (1966). Slovenská režisérka Kamila Kytková žije a tvorí od roku 1985 v Prahe. V roku 1999 sa po 30 rokoch vrátila k Tatarkovi a pre STV nakrútila film *Démon súhlasu podľa Tatarku*. Na podujatie príde aj režisérka a po projekcii bude nasledovať beseda. Vstup je voľný. (švr)

5. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – KARPATSKÁ 2)

Dakujem, dobre / Kino inak► www.a4.sk**6., 8., 26., 27. marec**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia a osobnosti: Jean-Claude Brialy

V marci by mal francúzsky herec Jean-Claude Brialy osemdesiat rokov. Stal sa slávnym predovšetkým spoluprácou s režisérmi francúzskej novej vlny. Z jeho hereckej filmografie odpremieta Kino Lumière štyri filmy – *Žena je žena*, *Cléo od 5 do 7*, *Arsen Lupin kontra Arsen Lupin*, *Zločin*.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**7. marec ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet: Charles Chaplin a gesto / Svetlá veľkomesta

Vzdelávací program Filmový kabinet pokračuje v marci prednáškou a premietaním, ktoré je venované veľikánovi nemého filmu. Po snímkach Charlesa Chaplina už nik nepochybuje, že film je masové umenie. Jeho komiku neobdivujú len davy, ale aj intelektuáli. Pritiahol k filmu pozornosť zakladateľa prvej francúzskej avantgardy Louisa Delluca, Lev Kulešov ako riaditeľ Moskovského experimentálneho kolektívu mu napísal obdivný list s jedinou otázkou: „Ako realizovať dokonalý film?“, Jan Mukařovský mu ako jedinému režisérovi venuje stať, kde si všíma podstatu jeho tvorby.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**10. marec ► 20.00**

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – KARPATSKÁ 2)

Ai Weiwei / Kino inak► www.a4.sk**12. – 14. marec**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia a osobnosti:**David Lean & René Clément**

Výročie narodenia dvoch významných režisérov si v marci pripomenie Kino Lumière filmami *Puto najsilnejšie*, *Cesta do Indie* a *Cestujúci v daždi*. Prvé dva nakrútil britský režisér David Lean a ten tretí vytvoril francúzsky režisér René Clément. Lean sa zapísal do dejín kinematografie predovšetkým snímkami *Most cez rieku Kwai*, *Lawrence z Arábie* či *Doktor Živago*. Clément sa vo svojej tvorbe po 40. a 50. rokoch zaoberal reflexiou

udalostí druhej svetovej vojny, neskôr nakrúcal kriminálky.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**15. marec – 14. apríl**

(BRATISLAVA, TRENČÍN, BANSKÁ BYSTRICA, MARTIN, PRIEVIDZA, TRNAVA, PREŠOV)

20. FEBIOFEST

Program festivalu obsahuje takmer 130 filmov, z toho 37 slovenských. Viac o jubilejnom Febiofeste nájdete na str. 6. ► www.febiofest.sk

15., 17., 19., 21. marec

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – KARPATSKÁ 2)

FEBIOFEST v A4Premietanie festivalových filmov. ► www.a4.sk**19. marec ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmové krvinky: Červená ako symbol

Filmové krvinky, sprievodný trojmesačný filmový cyklus k výstave SNG KRV, v marci ukončí výnimočná projekcia filmu *Dáma s kaméliami* talianskeho režiséra Maura Bologniniho s Isabelle Huppert v úlohe legendárnej kurtizány.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**21. marec ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet: Expresionizmus a expresia

Nemecká kinematografia bola vplyvom hyperinflácie v období po prvej svetovej vojne silne izolovaná. Autori sa v rámci expresionizmu usilujú o predvedenie výrazu na pokrají jeho zrozumiteľnosti, formy v stave jej deformácie.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.navstevnik.sk**24. – 30. marec**

(KOŠICE – BARKÓCZYHO PALÁC – HLAVNÁ 48)

Jakubiskove dni

Reprezentatívna prehliadka tvorby Juraja Jakubiska. Viac sa dočítate na str. 13.

► www.kosice2013.sk/program/jakubiskove-dni

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

28. február – 3. marec**1. Medzinárodný festival animovaných filmov**

– Dhaka (BANGLADÉŠ)

Premietanie filmu Vandy Raýmanovej *Kto je tam?*► www.facebook.com/pages/1st-International-Cartoon-Festival

1st-International-Cartoon-Festival

1. – 9. marec**8. festival ženských filmov Šeršeliafam**

– Vilnius (LITVA)

Premietanie filmu *Posledný autobus*(r. I. Laučiková, M. Snopek). ► www.serseliafam.com**2. – 5. marec****Filmová prehliadka krajín V4 – Rím** (TALIANSKO)Premietanie filmov *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová), *Dom* (r. Z. Liová), *Tigre v meste* (r. J. Krasnohorský).**3. – 7. marec****8. Medzinárodný festival animácie**

– Teherán (IRÁN)

V medzinárodnej súťaži krátkych filmov sa bude premietiť film Vandy Raýmanovej *Kto je tam?*► www.tehran-animafestival.ir**7. – 17. marec**

17. MFF Sofia (BULHARSKO)

V sekcii Cinema Today sa premieta film Davida Ondříčka *V tieni*. ► www.siff.bg**14. – 23. marec**

20. Febiofest – Praha (ČESKO)

Do programu je zaradený aj Portrét herečky Zdeny Studenkovej, v rámci ktorého sa budú premietiť filmy *Konečná stanica* (r. J. Chlumský) a *Všetko čo mám rád* (r. M. Šulík). V súťažnej sekcii bude v českej premiére uvedený film *Můj pes Killer* (r. M. Fornay) a v novej súťažnej sekcii stredometrážnych filmov titul *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolenčík). ► www.febiofest.cz

20. marec

ART BRUT FILM – Olomouc (ČESKO)

Premietanie filmov Vlada Kubenka *I. trienále insitného umenia*, *Pútnici fantáziou – III. trienále insitného umenia*. ► www.olmuart.cz

21. marec

Projekcia filmu na ZÚ Washington (USA)

Film Ela Havettu *Slávnosť v botanickej záhrade*.**22. – 31. marec**

35. MFF žien režisérok – Créteil (FRANCÚZSKO)

V medzinárodnej súťaži hraných filmov sa bude premietiť film *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová). Do programu festivalu je zaradený aj film *O ponožkách a láske* (r. M. Čopíková).

► www.filmsdefemmes.com

(REDAKČIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Mariana Jaremková

Dvadsiaty Febiofest otvorí Môj pes Killer

► Eva Rehollo (filmová publicistka)

Jubilejný 20. ročník medzinárodného filmového festivalu Febiofest 2013 sa začne 15. marca a potrvá do 14. apríla. Zameria sa na to najkvalitnejšie z európskej artovej kinematografie vrátane slovenskej a českej tvorby z rokov 2012 a 2013. V programe je celkovo takmer 130 snímok. Pätnásteho marca festival v Bratislave slávnostne otvorí film *Môj pes Killer* režisérky Miry Fornay, ktorý uspel na MFF Rotterdam. Okrem tejto novinky uvedie Febiofest ďalších 37 slovenských filmov, sedem z nich v premiére.

Jedným z najdôležitejších zámerov Febiofestu je vytvárať priestor na vzájomnú konfrontáciu slovenskej kinematografie a produkcie susedných krajín. Jubilejný ročník festivalu túto tradíciu potvrdí a uvedie novú sekciu *Súťaž krátkych filmov V4*. O ocenenie pre najlepší krátky film V4 sa bude uchádzať 20 titulov (5 reprezentantov z každej krajiny) v dĺžke do 30 minút. Ocenenie spojené s finančnou prémieou udelí trojčlenná medzinárodná porota a jeden z filmov si odnesie aj Cenu divákov.

Hlavný organizátor Febiofestu – Asociácia slovenských filmových klubov – oslavuje tento rok 20. výročie založenia. Oslávi ho okrem iného aj jednou zo štrnástich programových sekcií, ktorá sa volá *Klubový jukebox* a je zostavená na základe diváckeho hlasovania. Z najúspešnejšej dvadsiatky filmov ASFK si diváci vybrali päť klubových hitov, ktoré Febiofest na želanie uvedie. Oslavovať sa bude (nielen) filmom aj počas *Filmovej noci s Febiofestom*. V rámci programu bohatého putovného podujatia, ktoré potrvá mesiac, sa bude na plátnach kín uchádzať o pozornosť divákov okrem čerstvých noviniek

slovenských režisérov aj 15 najzaujímavejších zahraničných titulov minulého roka v sekcii *Panoráma – ozveny európskych festivalov*, archívna klasika v sekcii *Kino-Ikon Plus (Filmový kabinet)*, ale aj kultové slovenské dielo *Panna zázračnica* (r. Š. Uher, 1966), naskrutnené podľa rovnomennej novely Dominika Tatarku. Tento filmový skvost bude uvedený na zreštaurovanej 35 mm kópii pri príležitosti ďalšieho výročia – päťdesiatich rokov od založenia Slovenského filmového ústavu. Febiofest tento rok venuje trom výnimočným európskym tvorcom profilové sekcie, ktoré predstavia ich kľúčové diela. Sú to režiséri Michael Haneke, Bence Fliegauf a Jiří Menzel.

Jedno zo šiestich bratislavských festivalových kín A4 – priestor súčasnej kultúry ponúkne divákovi počas podujatia festivalových kaviareň, kde sa uskutoční niekoľko zaujímavých sprievodných podujatí a návštevníci festivalu tu nájdu prjémné miesto na diskusie a stretnutia medzi projekciami.

Po skončení bratislavskej časti sa Febiofest od 21. marca presunie do Trenčína, Banskej Bystrice, Martina, Prievidze, Trnavy a Prešova. ▲

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 7. 3. 2013

Cesta do krajiny Oz

(*Oz the Great and Powerful*, USA, 2013)
DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 135 min., MP 12,
SLOVENSKÉ TITULKY, FANTASY
RÉŽIA: Sam Raimi **NÁMET:** L. Frank Baum –
knihy *The Wonderful Wizard of Oz* (1900)
SCENÁR: Mitchell Kapner, David Lindsay-
Abaire **KAMERA:** Peter Deming
STRIH: Bob Murawski **HUDBA:** Danny Elfman
HRAJÚ: James Franco, Mila Kunis, Rachel
Weisz, Michelle Williams, Zach Braff
DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Hviezdne herecké obsadenie sa zišlo vo fantastickom príbehu o druhoradom mágovi Oscarovi, ktorý prichádza do zaprášeného Kansasu do živeľnej krajiny Oz, v ktorej vidí zaslúbenú krajinu, kde sa dá ľahko získať sláva a peniaze. Krajina, zmietajúca sa v problémoch, čaká na veľkého čarodajníka, ale tri čarodajnice, ktoré tam stretáva, nie sú presvedčené, že je ním práve Oscar. Vo vlekú udalosť sa pomocou magického umenia a vynachádzavosti stáva z druhoradého kúzelníka Oscara nielen veľký čarodajník, ale aj lepší človek.

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Dávam tomu rok

(*I Give It a Year*, Veľká Británia, 2012)
DCP 2D, ŠUP, 97 min., MP 12,
ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA
RÉŽIA A SCENÁR: Dan Mazer
KAMERA: Ben Davis **STRIH:** Tony Cranstoun
HUDBA: Ilan Eshkeri **HRAJÚ:** Rose Byrne,
Anna Farris, Simon Baker, Rafe Spall,
Minnie Driver, Jason Flemyng
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Josh je neúspešný spisovateľ, zatiaľ čo jeho priateľka Nat je mimoriadne ambiciózná a podnikavá. Napriek úplne rozdielnym povahám sa rozhodnú zosobášiť. Svadobný deň je priam ukážkovo rozprávkový, ale priatelia dvojice sú presvedčení, že to zaľúbencom nevydrží dlhšie ako rok. Blíži sa deň prvého výročia sobáša a ani Josh, ani Nat nechce začať hovoriť o rozchode. Podarí sa im vzťah zachrániť?

PREMIÉRA: 28. 3. 2013

G. I. Joe: Odveta

(*G. I. Joe: Retaliation*, USA, 2013)
DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, MP 12,
ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/SCI-FI
RÉŽIA: Jon M. Chu
SCENÁR: Rhett Reese, Paul Wernick
KAMERA: Stephen Windon
STRIH: Roger Barton, Jim May
HUDBA: Henry Jackman
HRAJÚ: Bruce Willis, Channing Tatum,
Dwayne Johnson, Walton Goggins,
RZA, Ray Park

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Zem je opäť v ohrození! Stojí za tým silná organizácia Cobra, ktorá má nevybavené účty s G. I. Joe. Lstami sa jej podarí ovládnuť Biely dom a príslušníkov jednotky označia za vlastizradcov, ktorých treba zlikvidovať. Prežije iba niekoľko členov, ktorí sa bezmocne musia prizerať, ako vodcovia Cobry postupne ovládajú svet pod hrozbou jadrovej katastrofy. V úplnom zúfalstve sa zrodí plán „Druhá americká revolúcia“. Jeho kľúčovým momentom je povolanie prvého veliteľa G. I. Joe Coltona. Budú na aktuálnu hrozbu ešte stačiť skúsenosti muža na dôchodku?

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Gambit

(**Gambit**, USA, 2012) DCP 2D, 89 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/KRIMI
RÉŽIA: Michael Hoffman
SCENÁR: Ethan Coen, Joel Coen
KAMERA: Florian Ballhaus
STRIH: Paul Tothill **HUDBA:** Rolfe Kent
HRAJÚ: Colin Firth, Cameron Diaz, Alan Rickman
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Harry Dean má v pláne ukradnúť obraz zo zbierky jedného boháča. Na uskutočnenie svojho rafinovaného plánu však potrebuje krásnu ženu. Pri hľadaní vhodnej kandidátky objaví Nicol. Harry je očarený a podlieha jej kúzlu natoľko, že robí jednu chybu za druhou. No a tie ohrozujú jeho premyslený plán krádeže vzácneho obrazu.

PREMIÉRA: 14. 3. 2013

Hon

(**Jagten**, Dánsko, 2012) 35 mm + DCP 2D + DVD, 115 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Thomas Vinterberg
SCENÁR: Thomas Vinterberg, Tobias Lindholm
KAMERA: Charlotte Bruus Christensen
STRIH: Janus Billeskov Jansen, Anne Østerud
HUDBA: Nikolaj Egelund
HRAJÚ: Mads Mikkelsen, Thomas Bo Larsen, Annika Wedderkopp, Lasse Fogelstrøm, Susse Wold, Anne Louise Hassing, Lars Ranthe, Alexandra Rapaport
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Spoluzakladateľ hnutia Dogma 95 režisér Thomas Vinterberg nakrútil príbeh Lukasa, ktorý sa po rozvode snaží začať nový život. Pracuje ako učiteľ v materskej škole, má dobrú partiu kamarátov, s ktorými chodí na poľovačky, našiel si priateľku a darí sa mu dobre vychádzať aj s dospievajúcim synom. Pokojný život sa však zo dňa na deň skončí. Lož malého dievčatka, ktoré obviní Lukasa zo zneužitia, sa šíri dedinou ako vírus, až napokon všetci prepadnú davovej hystérii. Lukas sa snaží presvedčiť kamarátov o svojej nevine a uchovať si svoju dôstojnosť, ale nemilosrdný hon sa už začal. A teraz to už nie je zábava.

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Jack, zabijak obrov

(**Jack the Giant Slayer**, USA, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 114 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÝ/FANTASY
RÉŽIA: Bryan Singer
NÁMET: Darren Lemke, David Dobkin
SCENÁR: Darren Lemke, Christopher McQuarrie, Dan Studney
KAMERA: Newton Thomas Sigel
STRIH: Bob Ducsay, John Ottman
HUDBA: John Ottman
HRAJÚ: Nicholas Hoult, Stanley Tucci, Bill Nighy, Eleanor Tomlinson, Ewan McGregor, Ian McShane, John Kassir
DISTRIBÚTOR: Continental film

Pradávná vojna medzi ľuďmi a obrami znova ožije, keď sa mladý farmár Jack odhodlane vydáva zachrániť princeznú Isabelle. Dva svety sú prepojené a dá sa medzi nimi prestupovať pomocou zázračných fazuliek. Kráľovstvo ohrozujú rozzúrení obri a dobrodružná cesta odvážneho hrdinu za záchranou jeho vyvolenej princeznej sa môže začať.

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Je to iba vietor

(**Csak a szél**, Maďarsko/Nemecko/Francúzsko, 2012) 35 mm + DVD, 87 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA A SCENÁR: Bence Fliegauf
KAMERA: Zoltán Lovasi **STRIH:** Xavier Box
HUDBA: Bence Fliegauf
HRAJÚ: Katalin Toldi, Gyöngyi Lendvai, Lajos Sárkány, György Toldi, Gyula Horváth, Attila Egyed, Gergely Kaszás, Zsolt Végh
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Výnimočný maďarský režisér Bence Fliegauf sa nechal inšpirovať udalosťami z roku 2008, keď sa v Maďarsku odohrala séria rasových útokov na rómsku komunitu. Útočníci podpalovali domy a strieľali na rodiny, ktoré utekali pred ohňom. Zadržanie páchateľov trvalo vyše roka a súd sa vlečie dodnes. Režisér nechcel nakrútiť dokument. Film zachytáva jeden deň v živote rómskej rodiny, ktorá sa po predchádzajúcom útoku v gete snaží žiť svojím každodenným životom. Matka odchádza do práce, dcéra do školy a chlapec sa potuluje po okolí. Ako jediný sa pripravuje na možný útok, pretože po zotmení to nie je iba vietor, čo obchádza ich dom.

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Krúdovcí

(**The Croods**, USA, 2013) 35 mm + DCP 2D + DCP 3D, 90 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA
RÉŽIA, NÁMET A SCENÁR: Chris Sanders, Kirk De Micco **KAMERA:** Yong Duk Jhun
STRIH: Eric Dapkwicz, Darren T. Holmes
HUDBA: Alan Silvestri
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Nová dobrodružná animovaná komédia *Krúdovcí* rozpráva príbeh členov prvej pravekej rodinky na svete, na ktorých čaká najväčšie dobrodružstvo ich života. Po zničení jaskyne, kde doteraz žili, sa musia vypraviť na cestu do neznáma. Do krajiny plnej najrôznejších neuveriteľných stvorení. Ich pohľad na svet sa tak navždy zmení... Film mal svetovú premiéru na festivale v Berlíne.

PREMIÉRA: 7. 3. 2013

Láska všetkými desiatimi

(**Populaire**, Francúzsko, 2012) DCP 2D, ŠUP, 111 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA
RÉŽIA: Régis Roinsard
SCENÁR: Régis Roinsard, Daniel Presley, Romain Compingt
KAMERA: Guillaume Schiffman
STRIH: Laure Gardette, Sophie Reine
HUDBA: Rob a Emanuel D'Orlando
HRAJÚ: Romain Duris, Déborah François, Bérénice Béo, Shaun Benson, Mélanie Bernier, Nicolas Bedos, Miou-Miou
DISTRIBÚTOR: Continental film

Píše sa rok 1958. Rose žije so svojím večne mrzutým otcom, vdovcom, ktorý má malý dedinský obchodík. Je zasnúbená so synom miestneho automechanika a zdá sa, že ju čaká údel žienky domácej. Lenže Rose netuží po pokojnom živote gazdinky. Odstahuje sa do Normandie a uchádza sa o miesto sekretárky poisťovacej spoločnosti, ktorú vedie charizmatický Louis. Pohovor sa síce skončí katastrofálne, ale Rose aspoň predvedie svoje majstrovstvo v rýchlym písaní na stroji a pod vedením Louisa ukáže svoje schopnosti aj súťažne. Ako pôjdu dokopy láska k žene a láska k „športu“?

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Mama

(Mama, Kanada/Španielsko, 2013) DCP 2D, 100 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HOROR

RÉŽIA: Andrés Muschietti

NÁMET: Andrés Muschietti – krátky film

Mamá (2008) SCENÁR: Neil Cross,

Andrés Muschietti, Barbara Muschietti

KAMERA: Antonio Riestra

STRIH: Michelle Conroi

HUDBA: Fernando Velázquez

HRAJÚ: Jessica Chastain, Nikolaj Coster-

Waldau, Megan Charpentier, Isabelle Nélisse,

Daniel Kash

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Lucas už päť rokov márne pátra po svojej neteriach, ktoré po násilnej smrti matky odviezol ich otec nevedno kam. Pátranie sa mení takmer na posadnutosť, ale napokon sa mu ich podarí nájsť v opustenej chatrči uprostred lesov. Nikto nechápe, ako mohli prežiť. Lucas sa ich ujme, ale postupne začínajú s priateľkou Annabel tušiť, že si s deťmi priviedli aj niekoho ďalšieho. Toho, kto im pomohol prežiť a teraz ich nechce opustiť. Dusná atmosféra sa prehlbuje a neznámy používa desivé zbrane.

PREMIÉRA: 7. 3. 2013

Martin a Venuša

(Martin a Venuše, Česko, 2013) DCP 2D, 120 min., MP, KOMÉDIA

RÉŽIA: Jiří Chlumský

SCENÁR: Kristína Duřková, Andrea Jarošová

KAMERA: Asen Šopov **STRIH:** Adam Dvořák

HUDBA: Michal Hrzůza

HRAJÚ: Marek Taclík, Kristýna Boková-Lišková,

Zuzana Stivínová, Jan Budař, Tomáš Hanák,

Ľubo Paulovič, Tomáš Matonoň

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Mladá nádejná výtvarníčka Vendula sa po svadbe s Martinom a po narodení detí stáva ženou v domácnosti. Zatiaľ čo Martin je stále v práci a buduje si kariéru vo firme, Vendula sa stará o tri deti a o domácnosť. Nemá pritom žiaden priestor pre seba. Po rokoch sa začínajú manželia cítiť nedocenení, hoci obaja vlastne robia maximum pre rodinu. Uzatvorí stávkou – Martin sa bude jeden mesiac starať o domácnosť a o deti, čím chce, samozrejme, dokázať, že to vôbec nie je náročné. Rad humorných a nepredvídateľných situácií ich naučí opäť si vážiť jeden druhého a navzájom sa rešpektovať.

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Môj pes Killer

(Môj pes Killer, Slovensko/Česko, 2013) 35 mm + DCP 2D + blu-ray, 90 min., MN 15, DRÁMA

RÉŽIA A SCENÁR: Mira Fornay

KAMERA: Tomáš Sysel

STRIH: Hedvika Hansalová

HRAJÚ: Adam Mihál, Irena Bendová,

Libor Filo, Marián Kuruc

DISTRIBÚTOR: PubRes

Druhý celovečerný film režisérky Miry Fornay vstupuje do kín už ako víťazná snímka MFF Rotterdam. V centre príbehu stojí skinhed Marek. Žije v malom meste so svojím otcom alkoholikom a citový vzťah má jedine k svojmu psovi Killerovi. Keď agresívny mladík odhalí tajomstvo svojej matky, ktorá ho opustila a zmizla, jeho život sa prevráti naruby, až napokon vyvrcholí drámou. V príbehu o hľadaní vlastnej identity, o hrdosti a viere, ktorá ovplyvňuje naše životy, stvárajú hlavné postavy neherci.

PREMIÉRA: 14. 3. 2013

Na šrot

(21 & Over, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 92 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA A SCENÁR: Jon Lucas, Scott Moore

KAMERA: Terry Stacey

STRIH: John Refoua **HUDBA:** Lyle Workman

HRAJÚ: Miles Teller, Skylar Astin, Justin

Chon, Sarah Wright, Jonathan Keltz, François

Chau, Russell Hodgkinson, Daniel Booko

DISTRIBÚTOR: Continental film

Jeff konečne dosiahol vytúženú plnoletosť. Je dospelý, aspoň podľa zákona. Tento významný deň treba, samozrejme, poriadne osláviť. Najlepšie tak, aby sa na tú oslavu nikdy nezabudlo. V prvom rade sa treba poriadne „na šrot“ opiť. Je však noc pred najdôležitejšou skúškou na medicínskeho tímu najlepším termínom na žúr?

PREMIÉRA: 7. 3. 2013

Najväčšie pranie

(Největší přání, Česko/Slovensko, 2012) DCP 2D + DVD, 80 min., MP12, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA, SCENÁR A KAMERA: Olga Špátová

STRIH: Jakub Voves **HUDBA:** Aleš Březina

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských

filmových klubov

Režisérka Olga Špátová nadväzuje svojím filmom na dva rovnomenne dokumenty z rokov 1964 a 1989, ktoré nakrútil jej otec Jan Špáta a zachytil v nich sny a postoje mladých ľudí z rôznych sociálnych vrstiev a profesií. Špátová pokračuje v tomto mapovaní generácií a využíva aj archívne zábery z filmov svojho rodiča. Porovnáva tak hodnoty a túžby dvoch predchádzajúcich generácií s prvou dospelou generáciou, ktorá sa formovala v slobode. Mladí ľudia sa opäť zamýšľajú nad zdánlivo banálnou otázkou: „Aké je tvoje najväčšie pranie?“ Vo filme odpovedajú študenti, tehotná komička, dvadsaťročná vrahyňa, ale i známe osobnosti, medzi ktorými je napríklad Aneta Langerová.

PREMIÉRA: 28. 3. 2013

Nepoužiteľní

(De l'autre côté du périp, Francúzsko, 2012) DCP 2D, ŠUP, 96 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/KOMÉDIA

RÉŽIA: David Charhon

NÁMET: Eric a Nicolas Altmayer

SCENÁR: Remy Four, Julien War, David

Charhon **KAMERA:** Alain Duplantier

STRIH: Stéphane Pereira

HUDBA: Ludovic Bource

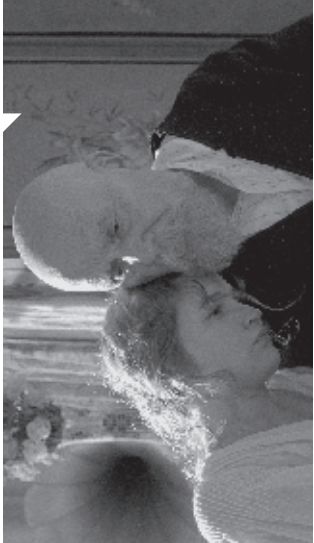
HRAJÚ: Omar Sy, Laurent Lafitte, Sabrina

Ouazani, Lionel Abelanski, Youssef Hajdi,

Maxime Motte, Léo Léothier, André Marcon

DISTRIBÚTOR: Continental film

Na parížskom predmestí nájdu zavraždenú manželku vplyvného šéfa Národnej únie zamestnávateľov. Pri vyšetrovaní sa stretnú dvaja policajti, ktorí ani nemôžu byť odlišnejší. François Monge pracuje pre parížsku kriminálnku, a keď sa ocitne v realite predmestia, je úplne stratený. Naopak, Ousmane Diakité je tu doma, no keď ich vyšetrovanie zavedie do vyššej spoločnosti, je to on, kto sa ocitá v neznáмом svete. Nesúrodá dvojica sa púšťa do riešenia politicky ošemetného prípadu, čo sa, samozrejme, nemôže skončiť inak ako sériou humorných situácií. Pomocou trikov odkukaných od Belmonda sa blížia k vyriešeniu vraždy.

PREMIÉRA: 21. 3. 2013

Renoir

(**Renoir**, Francúzsko, 2012) DCP 2D

+ DVD + blu-ray, 111 min., MN 15,

ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Gilles Bourdos

NÁMET: Jacques Renoir – biografický román

Le tableau amoureux (2003)

SCENÁR: Jérôme Tonnerre, Gilles Bourdos

KAMERA: Mark Ping Bing Lee

STRIH: Yannick Kergoat HUDBA: Alexandre

Desplat HRAJÚ: Michel Bouquet, Christa

Théret, Vincent Rottiers, Thomas Doret,

Romane Bohringer

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Film vychádza zo skutočného príbehu Augusta Renoira a začínajúceho filmára Jeana Renoira. Je pritom celý ponorený do atmosféry Renoirovej maliarskej tvorby. Dej je vyzozprávaný v nádherných obrazoch a začína sa v roku 1915. Slávny maliar a jeho syn Jean ťažko nesú smrť manželky a matky. Keď do ich života vstúpi kráska s ohnivými vlasmi, vráti sa s ňou i stratená energia a umelecká inšpirácia. Pre Augusta Renoira pôzuje ako model a v psychicky labilnom Jeanovi vyvolá záujem o filmové umenie.

PREMIÉRA: 14. 3. 2013

Smrtonosná pasca: Opäť v akcii

(**A Good Day to Die Hard**, USA, 2013)

DCP 2D, 105 min., MP 12, SLOVENSKÉ

TITULKY, AKČNÝ/TRILER

RÉŽIA: John Moore SCENÁR: Skip Woods

KAMERA: Jonathan Sela STRIH: Dan

Zimmerman HUDBA: Marco Beltrami

HRAJÚ: Bruce Willis, Jai Courtney,

Sebastian Koch, Mary Elizabeth Winstead,

Yuliya Snigir, Roman Luknár, Patrik Vrbovský

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Nestárnuci a stále akčný Bruce Willis opäť ako John McClane, ktorý prežije všetko a všetkých. V ďalšom pokračovaní *Smrtonosnej pasce* prichádza do Moskvy, aby pomohol synovi Jackovi. Veľmi rýchlo príde na to, že sa ocitol v nepravej chvíli na nesprávnom mieste. Otec a syn premenia ruskú metropolu na vojnové územie, kde stoja proti silnému miestnemu podsvetiu. Aj keď obaja majú rozdielne pracovné metódy, ukáže sa, že spolu im to ide viac ako dobre.

PREMIÉRA: 28. 3. 2013

Spring Breakers

(**Spring Breakers**, USA, 2012) DCP 2D,

ŠUP, 94 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY,

KOMÉDIA/KRIMI

RÉŽIA A SCENÁR: Harmony Korine

KAMERA: Benoît Debie STRIH: Douglas Crise

HUDBA: Cliff Martinez, Skrillex

HRAJÚ: James Franco, Selena Gomez, Vanessa

Hudgens, Ashley Benson, Rachel Korine

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Partia bláznivých sexy stredoškôľčok vyráža na jazdu plnú fantastických zážitkov, alkoholu a drog. Ako ich spoznáte? Majú na sebe bikiny a lyžiarske kukly. Do partie priberú aj jedného chlapa a jarné prázdniny sa môžu začať. Pripravte sa na divokú jazdu, ktorá prekoná všetky očakávania. Bizarný svet, v ktorom nikto nie je mimo hry. Najmainstreamovejší film amerického enfant terrible Harmonyho Korina (*Gummo*, *Julien Donkey-Boy*, *Mister Lonely*).

PREMIÉRA: 28. 3. 2013

Vedľajšie účinky

(**Side Effects**, USA, 2013) DCP 2D,

106 min., ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Steven Soderbergh

SCENÁR: Scott Z. Burns KAMERA: Peter

Andrews STRIH: Mary Ann Bernard

HUDBA: Thomas Newman

HRAJÚ: Rooney Mara, Channing Tatum,

Jude Law, Catherine Zeta-Jones

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Emilin manžel Martin sa vracia z väzenia a snaží sa získať späť svoje bohatstvo. Pre Emily je to psychicky veľmi vyčerpávajúce obdobie, a tak začne užívať antidepresíva. Po pukochoch o samovraždu jej doktor Banks predpíše nový experimentálny liek, po ktorom jej depresie ustúpia a začne viesť s Martinom takmer normálny život. Začína však trpieť námesačnosťou. Spúšťajú sa ťažké účinky sa škodlivosti lieku a do hry vstupujú záujmy farmaceutickej spoločnosti. Emily sa zapletá do siete intríg, ocitá sa v ohrození života, nadopovaná nebezpečnými liekmi, a napokon končí na psychiatrii ako bezduchá bábka, ktorá už nie je schopná odhaliť pravdu.

PREMIÉRA: 7. 3. 2013

Z hrdze a kosti

(**De rouille et d'os**, Francúzsko/Belgicko,

2012) DCP 2D, 120 min., MN 15, ČESKÉ

TITULKY, ROMANTICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Jacques Audiard

NÁMET: Craig Davidson – zbierka poviedok

Rust and Bone (2005)

SCENÁR: Jacques Audiard, Thomas Bidegain

KAMERA: Stéphane Fontaine STRIH: Juliette

Welfling HUDBA: Alexandre Desplat

HRAJÚ: Marion Cotillard, Matthias

Schoenaerts, Armand Verdure, Celine

Salette, Corinne Masiero, Bouli Lanners,

Jean-Michel Correia

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Ali je bezdomovec. Sám vychováva na ulici svojho päťročného syna a spolu kradnú jedlo. Ťažkú situáciu sa na Francúzsku riviéru, kde žije jeho sestra. O chlapca je tak postarané a Ali si nájde prácu ako vyhadzovač v nočnom klube. Tam sa stretáva so Stephanie, ktorá pracuje v zábavnom parku ako trénerka kosatiek. Pri jednom z tréningov utrpí tragické zranenia a traumatizovaná sa uzavrie pred svetom. Jediný, s kým komunikuje, je Ali. Vo svete, kde si síce môžete kúpiť krásu aj mladosť, ale pravda, láska a odvaha v ňom nie sú na predaj, sa pomaly rozvíja nezvyčajný vzťah.

► Mariana Jaremková a Miro Ulman

Jakubiskove dni v Košiciach

Európske hlavné mesto kultúry Košice 2013 pripravilo v rámci svojich kultúrnych podujatí aj festival, ktorý bude venovaný tvorbe Juraja Jakubiska. Počas siedmich dní (24. – 30. marca) uvidia diváci v rámci podujatia Jakubiskove dni prierez bohatou umelcovou filmografiou, od výrazného debutu *Kristove roky* cez dnes už kultové trezorové filmy *Vtáčkovia, siroty a bláznivi*, *Zbehovia a pútnici až po Sedím na konári a je mi dobre* či povelučné snímky *Lepšie byť bohatý a zdravý ako chudobný a chorý*, *Nejasná správa o konci sveta*, *Post Coitum*. Chýbať nebude ani zatiaľ posledný Jakubiskov film *Bathory*. Do premietacieho maratónu sú zaradené aj divácky obľúbené filmy, ktoré režisér mohol nakrútiť po vnútenej tvorivej prestávke: *Postav dom, zasad' strom*, *Nevera po slovensky* a *Tisícročná včela*. Okrem dobre známych titulov budú mať diváci možnosť vidieť aj unikátnu kolekciu Jakubiskových študentských filmov. Projekcie sa budú konať nielen v Košiciach, ale aj v ďalších mestách východoslovenského regiónu. V rámci sprievodných podujatí sa Juraj Jakubisko stretne na besede so študentmi umeleckých škôl, s filmármi i so širokou verejnosťou a po prvý raz predstaví svoju autobiografiu s názvom *Živé striebro*. Viac na www.kosice2013.sk/program/jakubiskove-dni/.

► jar

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)

Film.sk v sieti kníhkupectiev Panta Rhei

Marcové číslo mesačníka Film.sk si už môžete kúpiť aj v 26 kníhkupectvách Panta Rhei. V Bratislave ho nájdete v ponuke predajní, ktoré sídlia na Vysokej 2, v nákupných centrách Aupark, Polus, Eurovea, Avion, v Shopping Palace Bratislava, v OC Galéria Lamač a v nákupnej galérii Centrál. Panta Rhei však prináša Film.sk aj do ďalších pätnástich slovenských miest. Záujemcovia si časopis nájdú v kníhkupectvách v Žiline (Aupark, OC Dubeň), Košiciach (OC Optima, Aupark, Palác kníh na Hlavnej 72), Martine (Tulip Center), Trnave (Arkadia Shopping Park), Piešťanoch (Aupark), Michalovciach (OC Zemplín), Banskej Bystrici (Europa SC), Prievidzi (Korzo SC), Zvolene (Europa SC), Nových Zámkoch (Aquario Shopping Center), Prešove (ZOC Max), Komárne (kníhkupectvo Panta Rhei na Palatínovej 37), Dunajskej Strede (Panta Rhei na Jesenského 2), Trenčíne (NC Laugaricio) a Nitre (Galéria Mlyny).

► dan

Vyšli Malé dejiny slovenskej kinematografie

Kultúrny uzol Stanica Žilina-Záriečie, organizátor nielen filmového festivalu Kinobus, ponúka v publikácii *Malé dejiny slovenskej kinematografie* menej tradičný pohľad na domácu kinematografiu. Cez množstvo nazbieraného materiálu rozpráva o tom, „čo kino znamenalo v obciach, akú funkciu zohrávalo a možno aj prečo zaniklo. Tento pohľad do malých dejín, čiže tých, pre ktoré umelecké smery veľa neznamenajú a mená sú nepodstatné, je zároveň pohľadom na svet kina v obciach pred rokom 1989, ale aj po ňom.“

► jar

Film.sk súčasťou časopisu The KINEČKO č. 2

Druhé číslo časopisu KINEČKO v anglickom jazyku predstavuje štyri slovenské filmové periodiká, ktoré sa rôznym spôsobom venujú filmovej reflexii – *Film.sk*, *Kino Ikon*, *Homo Felix* a *Kinečko*. Každé periodikum sa prezentuje vybranými textami, ktoré svojím štýlom a zameraním reprezentujú

charakter daného časopisu. Súčasne sú aj reprezentatívne smerom k zahraničným čitateľom, pre ktorých je špeciálne vydanie časopisu priority určené a ktorí sa môžu aj touto formou zoznámiť so slovenským audiovizuálnym prostredím a s jeho filmologickou reflexiou. Anglické The KINEČKO bolo k dispozícii už na festivale Berlinale.

► jar

Snímku V tieni ocenili českí kritici

Minoritne slovenský koprodukčný film *V tieni* režiséra Davida Ondříčka zvíťazil v piatich kategóriách Cien českej filmovej kritiky, ktoré sa udeľovali koncom januára. Okrem hlavných trofej pre najlepší film a najlepšieho režiséra kritici rozhodli aj o cenách pre kameramana tejto snímky Adama Sikoru, pre herca Ivana Trojana a pre dvojicu hudobných skladateľov Jana P. Muchowa a Michala Novinského. Na začiatku februára boli vyhlásené aj nominácie na Českého leva a film *V tieni* získal druhý najvyšší počet nominácií – jedenásť (dve z nich pre slovenských tvorcov – pre herečku Soňu Norisovú a hudobného skladateľa Michala Novinského). Najviac (až dvanásť) nominácií získal film *Štyri slnka* v réžii Bohdana Slámu. Udeľovanie Českých levov sa uskutoční 2. marca 2013.

► jar

Nová distribučná spoločnosť na Slovensku

Od 1. marca 2013 pôsobí na Slovensku nová distribučná spoločnosť Barracuda Movie, s. r. o. Do našich kín priniesie filmy z amerických štúdií Universal, 20th Century Fox, DreamWorks a Paramount. Diváci sa môžu tešiť na filmy ako *Smrtonosná pasca: Opät v akcii* s Bruceom Willisom v hlavnej úlohe, akčné sci-fi *Nevedomí* s Tomom Cruisom a Morganom Freemanom, *Jurský park 3D*, na novinku Ridleyho Scotta *The Counselor* s Bradom Pittom a Michaelom Fassbenderom, na titul *Pain & Gain* režiséra Michaela Baya či na filmové pokračovania *Rýchlo a zbesilo 6*, *Paranormal Activity 5*, *Star Trek: Do Temnoty*, *Kick-Ass 2*, *Ja, Zloduch 2* a *Percy Jackson: Sea of Monsters*.

► miro

Tiger na Slovensko

► Miro Ulman

Štyridsiaty druhý ročník prestížneho MFF v Rotterdame (23. január – 3. február 2013) nám priniesol radosť hneď dvakrát. Najprv vtedy, keď organizátori zverejnili program, v ktorom malo Slovensko po prvý raz zastúpenie v hlavnej súťaži vďaka filmu Miry Fornay *Môj pes Killer* a debut Mátyása Priklera *Ďakujem, dobre* bol zaradený do sekcie Bright Future. Druhý raz vtedy, keď si Fornay odnášala domov hlavnú festivalovú cenu Hivos Tiger Award.

V súťaži bolo tento rok 16 snímok z celého sveta. *Môj pes Killer* zaujal porotu „odvahou ukázať veľmi silnú tému zvnútra a odhaliť zložitost života a násilie v ňom“. O snímke informujeme na stranách 16 až 19.

Ďalšie dve rovnocenné Hivos Tiger Award za prvý alebo druhý film tvorca si tento rok odniesli iránsky režisér Mohammad Shirvani za snímku *Fat Shaker*, ktorá je kritikou patriarchálneho systému v Iráne, prekladanou často až surrealistickými scénami, a rakúsky film *Soldier Jeannette* Daniela Hoesla. Canon Tiger Award za krátky film získala britská snímka *The Tiger's Mind* a holandské filmy *Unsupported Transit* a *Janus*. Cenu FIPRESCI udelili Španielovi Albertovi Graciovi za film *The Fifth Gospel of Kaspar Hauser* a Cenu divákov si odniesol domáci tragikomický príbeh 54-ročného osamelého muža s názvom *Matterhorn*.

Program festivalu sa skladal z troch hlavných častí: prvá s názvom Bright Future bola zameraná na mladých tvorcov a zahŕňala súťaže dlhometrážnych a krátkych filmov a nesúťažnú sekciu prvých a druhých filmov, ktoré podľa programových pracovníkov nakrútili výstrední, cielavedomí a talentovaní nováčikovia. Spectrum sa zasa sústredilo na nové snímky už skúsených filmárov (napr. Olivier Assayas, Alexej Balabanov, Bernar-

do Bertolucci, Jean-Claude Brisseau, Cristi Puiu, Ulrich Seidl, Miike Takashi či 105-ročný Manoel de Oliveira). A ešte je tu blok s názvom Signals. Jeho prvú časť tvorili retrospektívy nemeckého režiséra Dominika Grafa a Ukrajinky Kíry Muratovej a druhú tematické programy – výber zo súčasnej iránskej kinematografie a videoartu Inside Iran, ďalej Changing Channels, venované televíznym a internetovým seriálom nezávislých tvorcov, Sound Stages, kde dominoval zvuk nielen na plátne, ale i v inštaláciách a živých vystúpeniach, a program Regained, ktorý sa pohráva s filmovou pamäťou a zameriava sa na experimenty, reštaurovanú klasiku i návraty k slávnym dielam.

Celý program pozostával z 255 dlhometrážnych a 334 krátkych a stredometrážnych filmov, ktoré sa premietali v 22 kinosálach mimo nákupných centier, bez pukancov a reklám. A hoci od začiatku finančnej krízy došlo k rapídne poklesu počtu divákov (353 000 v roku 2010, 280 000 v roku 2013), i tak je to pre mnohé festivaly číslo z ríše snov. Festival si zachováva svoju neformálnu atmosféru, programom láka najmä milovníkov filmového umenia, dôraz kladie na rozmanitosť a na objavovanie nových talentov a originálnych filmov. Úspech na tomto prestížnom podujatí je slubným vykročením slovenskej kinematografie do roku 2013. ▲

Publikum neberiem ako masu ľudí

► **Zuzana Sotáková** (absolventka Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Režisérka Mira Fornay (1977) sa už ako čerstvá absolventka réžie na FAMU (2002) uchytila v zahraničí. Jej absolventský film *Malá nesdění* (2002) sa dostal aj na prehliadky v Rotterdame, New Yorku či Teheráne. Skúsenosti získavala aj počas štúdia na britskej Národnej filmovej a televíznej škole v Beaconsfielde a na workshope iránskeho režiséra Abbasa Kiarostamiho. Debutovala celovečerným filmom *Líštičky*, ktorý predstavila na MFF v Rotterdame. Tento rok tam zaujala s novinkou *Môj pes Killer* a získala Hivos Tiger Award.

Na festivale v Rotterdame ste boli už tri razy. Čím je pre vás táto prehliadka zaujímavá?

– Vynikajúcim publikom, ktoré je zvyknuté na náročnejšiu tvorbu. Celkovo mám Rotterdam rada, lebo tam mám možnosť vidieť nezávislé filmy, stretnúť sa s ich tvorcami a je to veľmi neformálne. Nejde tu o celebrity a červené koberce, ale o filmy, o ktorých sa hlavne diskutuje.

O Rotterdame sa hovorí, že je to divácky festival. Ako publikum reagovalo na film *Môj pes Killer*?

– Po poslednom zábere nasledovalo presne osemsekundové ticho do tmy a potom prišiel s prvým titulkom potlesk. Ľudia, ktorí nemohli zostať na diskusiu, za mnou ešte v titulovej tme prišli, potriasli mi ruku a povedali, že o tom

nedokážu hovoriť, ale že ďakujú. Bolo to úprimné. Dokonca aj šofér, ktorý ma viezol na letisko, film videl a mal plno otázok, ktoré ho trápili dva dni, a veľmi chcel debatovať o pol ôsmej ráno! Na festivalovej diskusii som mala dobrých moderátorov, ktorí mali film naozaj radi a boli neskutočne pripravení. Niektorí ho videli aj viackrát, aby si otázky dobre prichystali. Som veľmi rada, že ľudia ocenili filmársku čistotu konceptu aj rozprávania. Z otázok vyplývalo, že film nebrali ako zobrazenie slovenskej alebo východoeurópskej reality, ale európskej. To bol pre mňa kompliment. Pochopenie univerzálnosti tejto témy bolo potvrdením, že je aktuálna pre celý kontinent. Som rada, že sebareflexia ľudí z iných kultúr je skutočná.

Ako vnímate hodnotenie poroty, ktorá u vás zvýdihla silnú tému odhaľujúcu zložitost života?

– Veľmi sa teším, že *Killera* ocenila práve porota, v ktorej boli Ai Weiwei, Sergej Loznica (jeho film *Moje šťastie* považujem za majstrovský) či iránska herečka a disidentka Motamed Aria. Keď som si ešte pred odchodom do Rotterdamu pozerala, kto je v porote, povedala som si, že to je vážne bomba a cenné je už to, že filmvidia práve títo porotcovia a vyjadria sa k mojej práci. To, že ocenili film pre jeho vnútorné zobrazenie ťažkej témy o násilí, ma potešilo veľmi. A po záverečnej ceremónii som sa s nimi mohla konečne stretnúť a rozprávať. Cítila som, že si ten film naozaj cenia, zaujímali sa o jednotlivé scény. Skvelé zároveň bolo, že za mnou prišli aj neocenení filmári zo súťaže a boli radi, že práve náš film dostal Tigra. Keď vám to niekto úprimne praje, je to neskutočne nabíjajúca vec. Tak som si povedala, že všetko to úsilie a nekompromisnosť za to stáli.

Pri nakrúcaní a tvorbe scenára ste sa pohybovali medzi skinhedmi. Čo ste v tom prostredí pociťovali?

– Robila som výskum medzi mladými ľuďmi, ktorí sú rasisticky orientovaní. Nevieam, či ich označiť ako skínov, neonacistov, vagabundov, alebo je lepšie nazývať ich „iba“ rasistami. To záležalo od danej skupiny. A ako som sa cítila? Ja som pracovala a cítila som sa, ako keď pracujem – čiže dobre, hoci nie preto, že by som s nimi súhlasila. Od začiatku vedeli, že mám veľmi odlišný názor, no aj to, že ma nezaujímajú ako skupina, ale ako jednotlivci a ako ľudia. Že ma zaujímajú veci, na ktoré sa ich okolie nepýta. Mám jednu zásadu – akokoľvek je nutné pomenovať a rozlišovať zlo a dobro, človek nesmie byť vedený prvoplánovými predsudkami a má sa správať k iným ľuďom tak, ako chce, aby sa správali oni k nemu. Verím, že sa mi vo filme podarilo pomenovať veci presne, ale nie formou čierneho-bieleho zjednodušovania, skôr presne naopak. Pre mňa sú mladí extrémisti len špičkou ľadovca celej hlavnej témy. Zodpovednosť za podobné tragédie, aké sa vo filme udejú Markovej rodine, nesieme my všetci. Už len tým, že si tie súvislosti s nami odmietame pripustiť.

Oproti filmu *Líštičky* ste teraz pracovali aj s iným rozpočtom. V čom vidíte rozdiel medzi *Líštičkami* a projektom *Môj pes Killer*?

– Z môjho pohľadu je niekedy menej viac (finančne), lebo musíte viac rozmýšľať, ako na to. Producenti mi vyšli v ústrety a dovolili mi točiť s nehercami na 35 mm film, za čo veľmi ďakujem, i keď sme mali oveľa menej peňazí ako na môj debut. Nechcem tieto projekty porovnávať – každý bol pre mňa na osobnej a pracovnej úrovni dobrou školou a veľkým prínosom.

Cítite zmeny aj vo svojom prístupe?

– Určite. Posunula som sa bližšie k tomu, čo som dávnejšie opustila, aby som to znovu našla. No našla som to v čistejšej forme a v hlbšej podstate. Na FAMU som dospela k istej forme rozprávania, ktorá bola veľmi obrazová a svojská – moja. Zdálo sa mi však, že mi hrozí nebezpečenstvo zacyklenia, a tak musím ísť do sveta a skúsiť niečo úplne nové. Mala som šťastie, že som sa dostala na britskú filmovú školu, kde sme sa koncentrovali na prácu s hercom a na obsah. Britskí filmári sú známi tým, že milujú sociálne témy a vedia ich zobraziť veľmi drsne a bez servítky. Mňa tá ich drsnosť fascinovala. Už v *Líštičkách* som sa snažila tieto veci skĺbiť – svoj perfekcionizmus vo vizuálnom spracovaní, s minimom slov, a improvizáciu v presne určenom momente, keď veci iba pozorujem, nekomentujem ani nezjemňujem, len ich nechávam plynúť a až potom fixujem. Kolegovia mi hovorili, že tieto dva prístupy sa nedajú skĺbiť, no v *Killerovi* sa to podarilo k mojej vnútornej spokojnosti. Verím, že ten rukopis bude v ďalšom filme ešte čitateľnejší.

Áké reakcie na film očakávate od slovenského publika, ktoré je niekedy nevyočítateľné?

– Akokoľvek publikum na svete je nevyočítateľné, a v tom je tá krása. Ja neočakávam, rada sa nechám prekvapiť. Snažím sa vnímať publikum ako jednotlivcov, nedokážem ho vnímať ako masu, masu sú nebezpečné. (Hoci v prípade katastrofy je masovosť absolútne pozitívnym prínosom – to, ako sa vieme spojiť, keď sa niekomu deje niečo zlé, ma vždy dojde.) Pre mňa má každý jednotlivec váhu, a keď sa nájde čo i len jeden divák, ktorého film osloví a bude pre neho prínosom, budem veľmi šťastná. Verím však, že ich bude viac ako len pár, a mojim producentom, samozrejme, želám veľa platiacich jednotlivcov. ▲

Stvorený z hanby

► **Zuzana Sotáková** (absolventka Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Oko filmovej Európy sa pred pár týždňami zameralo na Slovensko. Môže za to režisérka Mira Fornay, ktorá so svojou novinkou *Môj pes Killer* vyhrala prestížny festival v Rotterdame. Fornay v tejto celovečernej snímke, podobne ako v predošlom filme *Líštičky*, rozohrala drámu, v ktorej sa dostáva pod kožu svojim hrdinom i divákom.

„Pre mňa je tento film okrem rasizmu aj o snahe prežiť a niekam patriť. S tým zároveň súvisí to, ako sú pre nás dôležité istoty, niekedy až bezhľadná viera, akú veľkú rolu zohráva hrdosť a kam môže viesť strach z prípadnej straty spoločenského postavenia,“ rozvíja Mira Fornay témy, ktoré plynú z jej príbehu. Zobrazuje v ňom osemnásťročného Marka žijúceho so svojím otcom alkoholikom a so psom, ku ktorému má silný vzťah. Jeho život v malom meste sa zmení po návrate matky, ktorá si so sebou nesie tajomstvo. „Hlavnou hybnou emóciou filmu je hanba, ktorá zachvacuje introvertného hrdinu nenápadne počas jeho zdanlivo všedného dňa, keď stále na niečo alebo na niekoho čaká. Je to hanba, ktorú vyvoláva absurdná podstata rasizmu. Jeho mo-

tivácie sa zdajú na prvý pohľad nepochopiteľné, vo svojej podstate nezmyselné a vo svojej konečnosti sú brutálne. Zámerne som v závere poprela klasickú stavbu drámy, aby som ešte viac podporila bezvýhodiskovosť hlavnej témy a zdôraznila nutnosť zamyslieť sa nad tým všetkým,“ vysvetľuje režisérka dej, do ktorého sa jej hlavný protagonista Marek zacyklil. Fornay pátra po tom, kde sa jeho príbeh začal, aká je jeho príčina, dôsledky a najmä to, ako sa z toho kruhu môže vymaniť.

Autorkin prístup k filmu pripomína výskum. Scenár, za ktorý získala Cenu Tibora Vichtu, dozrieval dva roky. Prvý náčrt vznikol v Berlíne pod dohľadom tútora Kjelda Veirupa. „Keď sme vyhrali Cenu Tibora Vichtu, dostala som ponuku

prejsť cez ďalší vývojový scenáristický program. *Slušne som odmietla, lebo ja na vývojové programy veľmi neverím a, bohužiaľ, som presvedčená, že vo všeobecnosti zabíjajú autorský film v Európe. Iste to však závisí od nastavenia konkrétneho programu v nadväznosti na projekt. Pre mňa bolo veľmi dôležité nájsť si správnych ľudí, a to nielen v rámci písania scenára,“* spomína Fornay a dodáva, že na tých správnych ľuďoch mala zväčša šťastie. To potvrdzuje aj obsadenie nehercov, ktorí do filmu *Môj pes Killer* vnášajú ďalší rozmer. „Nesmiem zabudnúť na nehercov, ktorí scenár veľmi ovplyvnili počas workshopov a kastingov. Tie prebiehali súbežne s mojím výskumom v teréne a s písaním scenára, ktorý som definitívne uzavrela až tesne pred natáčaním. Bez dôvery nehercov a bez ich pomoci by tento film vôbec nevznikol, takže im patrí hlavné ďakujem.“

Práve tí správni ľudia, ktorí sa dokážu napojiť na režisérov koncept a podporiť ho, sú pri tvorbe filmu pilierom. „Akokoľvek mám rada sociálne témy, myslím v obrazoch, čo ľudia niekedy ťažšie nasledujú. Ten koncept i záberovanie boli jasné už v scenári. Koncept bol veľmi náročný a komplikovaný, niektorí naň pristúpili rýchlejšie a iní

pomalšie,“ opisuje Fornay. „Najťažší a najzdĺhavejší bol výber nehercov a predstaviteľov vedľajších postavičiek. Mala som však dobré asistentky a produkčné, čo mi prácu uľahčilo. Podstatné je aj dokázať skrotiť toho diktátora, ktorý je súčasťou povahy každého režiséra a autora. Ten má na všetko odpoveď skôr, než sa spýta. To môže byť nebezpečné, a preto je nutné cvičiť si pokoru a veľmi triezvy pohľad na seba. Byť na svoje nápady tvrdší ako ostatní okolo. Občas to býva ťažké, ale zabíjať svojich ‚miláčikov‘, teda nápady a myšlienky, je celoživotná nutnosť, ak nie nevyhnutnosť.“

Česko-slovenská premiéra filmu *Môj pes Killer* je naplánovaná na festival Febiofest. Na Slovensku snímka tento festival otvorí, v Českej republike je aj v súťaži Febiofestu. Do slovenskej kinodistribúcie sa film dostane 21. marca. Po tuzemskej premiére poputuje *Môj pes Killer* opäť do zahraničia. Najprv ho budú premietiť na medzinárodnom filmovom festivale vo Vilniuse. Ďalšie zahraničné prehliadky sú zatiaľ tajomstvom. „Viac, bohužiaľ, nemôžem prezradiť, ale máme potvrdené ďalšie pekné festivaly, z ktorých sa teším,“ uzavrela Fornay. ▲

Môj pes Killer (r. Mira Fornay, Slovensko/Česko, 2013)

- **CELKOVÝ ROZPOČET FILMU:** tvorcovia údaj do uzávierky Film.sk neposkytli (podpora AVF: 25 100 eur na vývoj, 300 000 eur na výrobu filmu)
- **POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH:** distribúcia na 35 mm kópiách (2x), DCP nosičoch a blu-ray

Režisérka Mira Fornay pri nakrúcaní. ■ FOTO: PubRes

Režisérka Olga Špátová. FOTO: ASFK

MIDPOINT
Central
European
Script Center

Vyrástli v demokracii. Čo si želajú?

► Daniel Bernát

Česká režisérka Olga Špátová sa vo svojom dokumente **Najväčšie pranie** rozhodla zistiť, čo si želajú mladí ľudia, ktorí už vyrastali po páde komunizmu. Nadväzuje tým na dve staršie snímky svojho otca Jana Špátu, ktorý robil obdobné „prieskumy“ v rokoch 1964 a 1989.

Špátová otcov materiál využíva aj vo svojom filme. Nakrúcanie začínala dvadsať rokov po nežnej revolúcii na Národnej triade v Prahe, teda na mieste, kde jeden zo svojich dokumentov ukončil Jan Špáta, ktorý tam zachytil demonštrácie 17. novembra 1989. „Ako jeho dcéra a zároveň ako režisérka som považovala za svoju povinnosť a aj za ohromnú radosť nadviazať na jeho vzácne filmy. Prekvapivé je, že sa prania mladých veľmi nemenia. Menia sa kulisy a podmienky, v ktorých žijeme, a to je pre mňa veľmi lákavé,“ povedala pre Film.sk Olga Špátová. „Archívne zábery z otcových filmov som používala len ako korenie vo chvíľach, keď môžem tri generácie ľudí medzi sebou humorne alebo dojemne porovnať.“

Režisérka zostavila pestrú vzorku respondentov. Oslovila napríklad maturujúcich učňov, ambicióznú dievčinu, ktorá túži po hereckej kariére, rómskeho mladíka, ktorý žije vo výchovnom ústave a chce byť lepší ako jeho rodičia, mäsiara, ktorý sa stará o hospodárstvo a zároveň sa venuje opernému spevu, väzňov, občianskych aktivistov a ľudí, ktorí sa zoskupujú na rôznych mítingoch a demonštráciách, partnerov, ktorí majú

na krku hypotéku a zvažujú, či si založiť rodinu... No a objaví sa tu i populárna speváčka Aneta Langerová či uznávaný dirigent Jakub Hruška.

Čo teda autorka dokumentu po otázke: „Aké je vaše najväčšie pranie?“ počúvala najčastejšie? „Najdôležitejšími motívmi mladého človeka sú, samozrejme, láska a sloboda. Okrem spoločenskej slobody ľudia túžia aj po tej vnútornej, ktorá je podľa mňa predpokladom na šťastný život. Mať rád samého seba a žiť podľa svojho vedomia a svedomia,“ ozrejnila Špátová. Po dvoch rokoch nakrúcania skonštatovala, že hoci to tak niekedy nemusí vyzeráť, mladí ľudia sú za život v demokracii vďační. A podľa nej vedia i to, že o demokraciu sa treba starať a upozorňovať na prejavy bezprávia. Z odpovedí oslovených ľudí teda nevyplýva, že by v ich živote hrozivo prevažovali obavy, neistoty a trápenia nad entuziazmom, optimizmom a sebavedomím. „Mladí sú nespokojní s neslušným správaním niektorých našich politikov, ale zároveň sú vďační, že žijú v strednej Európe 21. storočia. Vedia, že keď budú naozaj chcieť, tak môžu ísť za svojím snom,“ myslí si Olga Špátová. ▲

Najväčšie pranie (Největší přání, r. Olga Špátová, Česko/Slovensko, 2012)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: približne 120 000 eur (podpora AVF: 10 000 eur)
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH: film bude uvádzaný na DCP nosičoch a na DVD

Training... ...moving to
the next level

film dramaturgy as a collaborative art

Uzávierka pre podanie prihlášok: **18. 3. 2013**

Dovoľujeme si Vám ponúknuť účasť na treťom ročníku medzinárodného vzdelávacieho programu **MIDPOINT: Central European Script Center**, ktorý je určený študentom a čerstvým absolventom katedier scenáristiky, réžie a produkcie, ktorí sa programu zúčastnia s projektom krátkometrážneho (min. dĺžka 25 min.) alebo celovečerného filmu.

Program sa skladá z dvoch workshopov:

Workshop I: koniec júna 2013, Trenčianske Teplice
(v spolupráci s festivalom Art Film Fest IFF)

Online konzultácia: jún 2012

Workshop II: koniec augusta 2013, Poněšice, Praha, Česká republika

Program na Slovensku organizuje občianske združenie Character – Film Development Association v spolupráci s pražskou filmovou školou **FAMU**. Partnermi projektu sú filmové školy – **VŠMU, PWSFTVIT** v Lodži, **SZFE** v Budapešti, **UNATC** v Bukurešti a **dffb** v Berlíne.

midpointcenter@famu.cz

www.midpointcenter.eu

www.character-fda.eu

Kameraman má v rukách veľkú moc

► Veronika Pavlíková (filmová publicistka)

Patrí medzi popredných slovenských kameramanov. Už ako mladý absolvent FAMU výrazne ovplyvnil domácu televíznu tvorbu. Nakrúcal aj celovečerné filmy (napríklad *Južná pošta*, *Sedím na konári a je mi dobre*, *Let asfaltového holuba*, *Dážd padá na naše duše*), pôsobil v divadle. Laco Kraus (1943) oslávil vo februári okrúhle životné jubileum.

V súčasnosti dokončujete nový dokumentárny seriál *Len rieky nestarnú*, pri ktorom máte na starosti scenár, réžiu a výtvarný dizajn. Čomu sa venuje?

– Ide o triptych umeleckých dokumentov o slovenských kompách, kompároch a kompárkach. Každý diel má svoju dramaturgickú koncepciu, zachytáva inú rieku, iných ľudí a je koncipovaný podľa ročného obdobia. Prvá časť, ktorá sa odohráva počas neskorého leta, je venovaná kompe Vlčany – Selice a prievozu Vinohrady nad Váhom. Druhá časť je o prievozе medzi Starým a Novým Tekovom na rieke Hron počas neskorrej jesene. Posledný diel má zobrazovať zimu a nástup jari. Zachytáva kompu pod Strečnom a prievoz na poľskej strane Dunajca. Tam sú už hory, prostredie je drsnejšie, hodí sa k nemu viac mytológie a legiend. Jednotlivé časti sa líšia aj v symbolickej a vo výtvarnej rovine. Prvá sa končí narodením dieťaťa a jeho krstom. Teda niekoho, kto možno bude pokračovať v tradícii kompárov. V druhej časti je svadba. Dva riečne brehy symbolizujú muža a ženu. Spája ich rieka – dieťa. Posledný diel je o zime, o smrti, objavuje sa v ňom Cháron, no končí sa prudkou jarou, teda novým životom a potvrdením jeho kolobehu. Nejde o klasický dokument, je postavený viac filozoficky a emotívne. Komentár k prvému dielu už nahovoril Lacko Chudík, k druhému som dohodnutý so Štefanom Kvietikom. Komentár mi píše Eugen Gindl, mám strihača Aloisa Fišárka, muziku robí Peťo Mankovecký, spolupracujem s Jankom Slivkom a Katkou Vanžurovou zo spoločnosti Attack Film.

Vždy vás zaujímalo hranie sa so svetlom.

Čím si vás získal práve film?

– Otázky svetla, transparencie priestoru, plochy a tak ďalej, to sú veci, ktoré ma odjakživa mimoriadne lákali, lebo som vždy miloval umenie. Narodil som sa v najkrajšej uličke v Bratislave – na Dunajskej. Spolu s Julkom Satinským sme ako chlapi chodili do kina Liga, kde sme videli veľmi veľa zaujímavých filmov. Napokon som si uvedomil, že film je svet, ktorý mi je mimoriadne blízky, a najmä to, že podáva veľmi expresívne alebo impresívne emotívne informácie o živote. Film je syntetické umenie a tým, že som mal veľa priateľov z rôznych umeleckých oblastí, vnímal som ho intenzívne.

Kamera bola teda prirodzenou voľbou?

– Pobavím vás, pôvodne som chcel byť špión. Paradoxne sa moja kariéra vyvíjala tak, že som išiel na Kolibu, lenže tam nedávali štipendium. Podarilo sa mi urobiť konkurz na profesionálneho tanečníka do SĽUK-u, kde som zostal rok. Potom som zistil, že je možné dostať štipendium na FAMU v televízii. Mal som šťastie, že sa mi podarilo veľmi skoro nastúpiť do tejto profesionálnej inštitúcie, a potom ešte väčšie, že som ako osemnásťročný zasran spravil prijímačky na FAMU.

Na akadémií ste zažili silné obdobie. Čo bolo pre vás najprínosnejšie?

– Mali sme šťastie, že nás na fakulte učili samé osobnosti – kameramani Jan Kučera alebo Jan Kališ, šéf katedry Ján Šmok, ďalej Milan Kundera, profesor Vávra, profesor trikov Novotný, skrátka celá plejáda mimoriadnych osobností. V tom čase bol rektorom školy Antonín M. Brousil, ktorý zároveň riadil karlovarský festival. Mal obrovský vplyv a silnú charizmu. Keď mal v Londýne svetovú premiéru film *West Side Story*, o dva dni sme ho už videli aj my. Alebo Bergmanovo *Mlčanie*, Lelouchov film *Muž a žena...* Mal som aj to šťastie, že som pracoval s profesorom Josefom Svobodom z Laterny magiky. Vtedy som asi prvý raz robil s človekom, ktorý mal myslenie génia. A zároveň veľkú pokoru.

Ako prebieha spolupráca s režisérom, ktorý má rovnako silné vizuálne cítenie a myslenie? Napríklad s Jurajom Jakubiskom?

– Je to zaujímavé. Príprava filmu je veľmi zodpovedná a náročná fáza, lebo sa zoznamujete s témou. Režisér k nej dáva svoj výklad, ako príbeh realizovať. Každú sekvenciu, každý obraz treba zaznamenať z dramaturgickej, vizuálnej a emotívnej stránky, lebo každý obraz prináša divákovi emóciu, či už vo verbálnej, obrazovej, hudobnej alebo zvukovej podobe. Pri samotnej realizácii už určujete také výrazové prostriedky, ktoré sú vám blízke. Presne viete, aká má byť scéna, aký použijete negatív, filtre, svetlo... Keď sme robili film *Sedím na konári a je mi dobre*, dostal som absolútnu podporu od Jakubiska, od dramaturgickej skupiny na Kolibe aj od koprodukčného nemeckého partnera Taurus Film. Mal som nový kvalitný technický arzenál a možno som vtedy ako prvý v Československu nakrúcal na štyri

rôzne negatívny. Kameramanské osadenstvo som mal z profesionálnej stránky vždy mimoriadne zdatné. Ja som sa teda mohol venovať režisérovi a hlavnému osvetlovačovi, aby sme mohli začať pracovať na danej scéne.

A ako prebieha spolupráca, keď sa vaše predstavy nezhodujú?

– Je to otázka pováh. Ak je človek trochu eruptívny, chce si presadiť svoj názor. Ak ste viac naklonený konsenzu, vždy dôjde k dialógu a cestu si nájdete. Mám jeden konkrétny príklad z hľadania takejto spoločnej cesty práve počas nakrúcania *Sedím na konári...* Jedna scéna sa odohráva v pekárni, kam príde na bicykli pán Macháček na kontrolu. Hovoril som Ďurovi (Jurajovi Jakubiskovi, pozn. red.), aby sme spravili jeden záber s normálnymi filtermi a jeden záber so starfilterom. S ním urobíte hviezdičky, keď zasvietite lampou do kamery. Jemu sa to nepáčilo, a tak som navrhol, aby sme urobili dva zábery jedným a dva zábery druhým spôsobom. Pri pozieraní denných prác sa nad tým rozčúľil. Povedal som mu, že má dve alternatívy, nech si vyberie tú, ktorú chce. O dva dni mi telefonoval strihač a pýtal sa ma, či uhádnem, čo si režisér vybral – záber so starfilterom. Čiže niekedy sa pravda ukáže až nakoniec.

Striedavo ste pracovali vo filme, v televízii aj v divadle. Čím to bolo pre vás zaujímavé?

– Robil som všetko. V televízii Bratislavské lýry, dýchovky, šou programy, Silvestre... Vďaka tomu som sa mohol pohybovať v rôznych oblastiach, rozličných programoch. A najmä som sa dostal do kontaktu so špičkovými osobnosťami, dramaturgmi a účinkujúcimi. Znie to možno čudne, ale v živote som robil s vyše sedemdesiatimi režisérmi. To je obrovské číslo.

S kamerou ste pracovali aj v divadle. Ako ste využili takýto špecifický priestor?

– V televízii sa robievalo veľa divadelných prenosov najmä preto, aby sa na obrazovku dostali zaujímavé témy a autori. Ja som sa po dohode s režisérom vždy snažil divadelný priestor nejak o zvláštniť, aby kamera nebola niekde iba nehybne postavená. Zhodou okolností sa pred Vianocami vo verejnoprávnej televízii začal cyklus záznamov špičkových divadelných hier

zo Slovenska i z Čiech. Ako prvé sme urobili vynikajúce predstavenie Martina Hubu a dramaturga Martina Porubjaka *Tančiareň*. Zvolili sme si ho predovšetkým preto, aby sme zastihli Lacka Chudíka v jeho nádhernej postave. Navrhol som, aby sme scénu snímali v rámci možností filmovými prostriedkami. Použil som steadicam, veľké kamery som priniesol bližšie k javisku a použil som dve televízne kamery s filmovou optikou. Zrazu sa kamery dostali do takých blízkyh pohľadov, že boli súčasťou rozprávania, absolútne autenticky zachytávali verbálny i vizuálny kontakt. Mladí herci potom prišli za mnou a vraveli, že sa im filmovanie páčilo, lebo sa im nezdalo také chladné, akademické. Záznamy by mali pokračovať a verím, že sa uplatní aj vízia, ktorú som navrhol.

Ako vnímate rozdiel medzi televíziou a filmovou tvorbou?

– Kedysi to bol veľký rozdiel. Do televízie chodievali v začiatkoch ľudia z rozhlasu, fotografi, nie vyštudovaní profesionáli. S nástupom absolventov FAMU prišiel zvrät. Dovtedy sa všetko nakrúcalo v štúdiu s obrovskými kamerami. Spoločne s režisérmi sme presviedčali dramaturgov, scenáristov a spoločné vedenie redakcie, aby sa viac filmovalo vonku, v prírode, ručnými kamerami. Začali sme robiť dokrútky v exteriéroch a postupne ich bolo viac ako štúdiových situácií. To bola veľká zmena vo vnímaní televíznej obrazovky ako nového fenoménu. Divákovi sme začali ukazovať reál, nielen kulisy. Nastával posun k filmovej kamere, začali sa používať filtre, iné svietenie. Dnes by som povedal, že dobrá nová generácia sa snaží realizovať svoju víziu viac filmársky, nie systémom tendenčných televíznych seriálov, kde sa kameramanské remeslo minimalizuje.

Čo súčasní mladí kameramani?

– Samozrejme, že máme výborné talenty, niektoré som aj sám učil. Títo mladí kameramani si vedia povedať svoju predstavu, sú k sebe nároční, sú disciplinovaní a hľadajú cesty, ktorými sa chcú uberať. Oveľa viac je však takých mladých kameramanov, s ktorými sa spája elementárny atribút, že im stačí remeslo. V škole nás naučili jednu vec – do tridsiatky človek perfektne zvládne remeslo, po tridsiatke je už zrelý na to, aby sa

• FOTO: Miro Nôta

rozhodol, či pôjde umeleckou cestou a chce sa dostať do A skupiny, alebo zostane na remeselnej úrovni. Aj tá druhá úroveň je v poriadku, napokon, veľa filmov odráža vynikajúce remeslo. Najhoršie, čo sa môže stať, je upadnúť do rutiny, to je naozaj hrozné. Evolučný trend je: rutina, remeslo, kumšt. Ide o veľmi ťažkú cestu.

Technológie sa stále zdokonaľujú, dnes sa dá ľahko nakrúcať množstvom rozličných prístrojov. Sledujete, že by sa umelecké vnímanie mladých kameramanov nejak zmenilo?

– Určite. Máme tu digitalizáciu, počítačovú grafiku, nový svetelný arzenál. To všetko mladú generáciu determinuje, lebo je veľmi flexibilná a kreatívna. Dnes už deti vedia ovládať mobil lepšie ako dospelí. Čiže technológia má revolučnejší trend ako umelecké vnímanie. Zoberme si *Pána prsteňov*. Keď som pred pätnástimi rokmi prvý raz čítal Tolkiena, vôbec mi nenapadlo, že takto môže existovať film. V knihe išlo o zaujímavý fiktívny svet, ktorý nová technológia niekam posunula a film bol plný trikov a výtvarných expresí. No vezmeme si aj titul *Road to Perdition*, za ktorý kameraman Conrad L. Hall získal Oscara in memoriam. To je film postavený na absolútne individuálnom umení, všetko spočíva v jeho spôsobe svietenia a vedenia hercov. Ukazuje nám, kde sa rodí základ filmového videnia, že nepotrebujeme počítačovú grafiku a extrémne triky. Na druhej strane však evolúciu treba rešpektovať. Raz som dostal ponuku od režisérky, ktorá chcela nakrúcať ťahkou ručnou kamerou. Vravela, že s ňou budeme chodiť spolu s hercom... a to ma zastavilo. Spýtal som sa jej, či vie, kto bol Raoul Coutard. Nepoznala ho. Bol to špičkový odborník z generácie francúzskej novej vlny, prvý kameraman, ktorý priniesol absolútny prejav ručnej kamery v úplne inom kontexte – kamera u neho nebola len svedkom deja, ale aktívnou súčasťou konania postavy. A o tom to je, výrazové prostriedky kameramana sú všemocné. Kamera, svetlá, filtre, pohyby, počítačová grafika, grading... Objaví sa nejaká novinka a niekto ju ani nevie poriadne používať, no dajme tomu farebné korekcie, ktoré dnes môžeme robiť, sú nádherné. Stále však treba mať na mysli, že nemá ísť o prázdny efekt, že všetko musí vychádzať z témy a treba zväžiť, čo jej pomôže a čo nie. To sú už veci, ktoré zhodnotí inak remeselník a inak ten, kto robí kumšt. ▲

SLOVENSKÁ FILMOVÁ DISTRIBÚCIA 2012: Sme uprostred Európy

► Miro Ulman

Nielen podľa geografickej polohy, ale aj podľa predbežných distribučných výsledkov za rok 2012 je Slovensko uprostred Európy. Vyplýva to z tlačovej správy, ktorú počas 63. Berlínale zverejnilo Európske audiovizuálne observatórium (EAO). Hoci sme sa v medziročných ukazovateľoch tentoraz nedostali na popredné priečky ako v roku 2009, je potešiteľné, že v časoch prebiehajúcej krízy sa držíme blízko európskeho priemeru.

V roku 2012 prišlo do slovenských kín 3 432 125 divákov. Je to o 4,26 percenta menej než v roku 2011, ale treba poznamenať, že podľa predbežných výsledkov bol medziročný pokles počtu divákov v rámci Európskej únie (EÚ) 2,9 percenta. A väčší pokles ako u nás zaznamenali napríklad v Taliansku (9,9 percenta), v Španielsku (7,3 percenta) či vo Francúzsku (5,9 percenta). Navyše je to štvrtá najvyššia návštevnosť v slovenských kinách od roku 1998. A keďže počet predstavení zostal zhruba rovnaký ako v roku 2011 – 114 700 predstavení znamená medziročný pokles len o 0,07 percenta –, zákonite klesla i priemerná návštevnosť na predstavenie z 31,39 diváka v roku 2011 na 29,92 v roku 2012. To znamená pokles o 4,69 percenta a historicky najnižšiu priemernú návštevnosť na predstavenie v ére samostatného Slovenska. Priemerná cena vstupenky však vzrástla zo 4,79 eura v roku 2011 na rekordných 5,11 eura, vďaka čomu hrubé tržby stúpili o 1,65 percenta. Diváci zaplatili za vstupenky spolu 17 253 645 eur.

V roku 2012 malo v našich kinách premiéru 17 slovenských filmov, z toho 5 minoritných koprodukcí. (Prehľad premiérových slovenských a koprodukčných filmov a ich výsledky sme uverejnili vo Film.sk 2/2013). Veľa filmov však automaticky neznamená aj veľa divákov. Zatiaľ čo v roku 2011 bol podiel domácich filmov na celkovej návštevnosti 10,06 percenta vrátane minoritných koproduk-

cií a po ich odrátaní klesol podiel na 4,76 percenta, tak na všetky slovenské filmy premietané v roku 2012 prišlo do našich kín 103 759 divákov, čo je len 3,02 percenta všetkých návštevníkov. Po odpočítaní výsledkov minoritných koprodukcí toto číslo klesne na 81 852 divákov, čo je 2,38 percenta. Najmä pri minoritných koprodukciami je to veľký pokles, pretože 21 907 divákov je len 8,7 percenta návštevnosti minoritných koprodukcí v roku 2011. Menej divákov bolo za posledné roky na túto časť domácej produkcie zvedajúcich len v roku 2010 (9 297). Na porovnanie, podľa podielu návštevnosti domácich snímok na celkovom počte divákov v kinách bolo v roku 2012 v EÚ najúspešnejšie Francúzsko s podielom 40,5 percenta. Mimo EÚ chodilo najviac divákov na domáce filmy v Turecku (46,6 percenta).

225 premiér

Zatiaľ čo v počte premiér domácich titulov sme sa v roku 2012 rekordu len priblížili (najviac ich bolo 18 v roku 2009), celkový počet novínok v slovenských kinách bol historicky najvyšší (od roku 1945). Trinásť distribučných spoločností (1. augusta 2012 začala na slovenskom trhu svoju činnosť spoločnosť Bontonfilm a prevzala distribúciu filmov spoločnosti Tatrafilm, ktorá sa venuje už len prevádzkovaníu kín) uviedlo do našich kín 225 filmov, čo je o 25 viac ako predchádzajúce maximum z roku 2010. Z celkového počtu bolo 38 titulov vo filmo-

vých kluboch. Najviac premiér bolo aj vďaka Projektu 100 – 2012 v septembri (27), naopak, najmenej titulov (10) sa do kín dostalo v decembri. Distribútori uviedli filmy z 24 krajín, najviac premiér bolo z USA (93), o druhú priečku sa delia Francúzsko a Česká republika s 23 novinkami.

Najviac divákov videlo *Dobu ľadovú 4: Zem v pohybe*

V roku 2012 bola najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou dvojica Tatrafilm/Bontonfilm (ako sme už uviedli, Bontonfilm v auguste prevzal distribúciu filmov Tatrafilmu). So 46 premiérami, s 81 filmami premietanými v roku 2012, s podielom 37,82 percenta na počte divákov a s podielom 38,76 percenta na hrubých tržbách je jasným lídrom. Vo štvorici najnavštevovanejších filmov roku mala tri tituly: *Doba ľadová 4: Zem v pohybe*, *Twilight sága: Úsvit – 2. časť* a *Madagaskar 3*. Druhá priečka patrí spoločnosti Continental Film (23,13 percenta/23,30 percenta), ktorá mala vo vlašajšom TOP 10 filmy *Hobit: Neočakávaná cesta* a *Návrat Temného rytiera*. Na tretej priečke je spoločnosť Forum Film (12,70 percenta/12,40 percenta), ktorá distribuovala bondovku *Skyfall*. Najnavštevovanejším filmom roku 2012 bola snímka *Doba ľadová 4: Zem v pohybe*, ktorú videlo 244 567 divákov (v roku 2011 bol prvý *Harry Potter a Dary smrti II* s 212 214 divákmi). Na rozdiel od predchádzajúcich rokov vlni nefigurovali v TOP 10 ani v TOP 20 domáce tituly. Najnavštevovanejšou domácou snímku *eŠteBák* patrí s 25 310 divákmi až 39. priečka. Na porovnanie, v roku 2011 mal film *Lóve* počas prvých troch týždňov návštevnosť nad 20-tisíc – 26 811, 22 424 a 20 905 divákov. Do histórie slovenskej distribúcie sa zapísala záverečná časť upírkej série *Twilight Sága: Úsvit – 2. časť*, 94 197 divákov počas otváracieho víkend-u je totiž novým rekordom. Navyše počas tohto víkend-u, ktorý sa začína 15. novembra, zaznamenali slovenské kiná aj celkovo najvyššie víkendové tržby v histórii, a to viac ako 630 000 eur.

Zatiaľ čo v roku 2011 bolo na 35 mm nosičoch k dispozícii ešte 155 premiérových titulov, teda 78,28 percenta, tak v roku 2012 to bolo už len 61 titulov (27,23 percenta). Zaujímavosťou roku 2012 bolo, že po neúspešnom rokovaní s distribútormi bola novinka Intzany Piussi *Od Fica do Fica* prístupná na internete. Cez systém Piano, ktorý umožňuje prevádzkovateľom webových stránok

TOP 10 SLOVENSKO

(1. 1. – 31. 12. 2012)

POČET DIVÁKOV

1. <i>Doba ľadová 4: Zem v pohybe</i>	244 567
2. <i>Twilight sága: Úsvit – 2. časť</i>	180 766
3. <i>Skyfall</i>	154 675
4. <i>Madagaskar 3</i>	133 436
5. <i>Hobit: Neočakávaná cesta</i>	102 311
6. <i>Hotel Transylvánia</i>	91 242
7. <i>Návrat Temného rytiera</i>	91 216
8. <i>Prci, prci, prcičky: Stretávka</i>	65 171
9. <i>Neskrtná</i>	64 704
10. <i>Sherlock Holmes: Hra tieňov</i>	61 570

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

spoplatnenie online obsahu, videlo snímku od 20. novembra do konca roku 12 834 divákov zo 65 krajín sveta, čo je viac, ako mal vlni tretí najnavštevovanejší domáci film v kinách.

Slovenské filmy v českej distribúcii

Rok 2012 bol výnimočný aj vzhľadom na distribúciu slovenských filmov v Českej republike. Podľa informácií z ÚFD ČR sa v kinách nášho západného suseda premietalo 16 slovenských a koprodukčných snímok (medzi nimi rekordných 11 premiér), ktoré videlo 370 850 divákov. Najúspešnejším titulom bol český národný kandidát na Oscara *V tieni*, ktorý od premiéry 13. septembra videlo do konca roku 190 106 divákov (na Slovensku bol s 5 371 divákmi druhou najúspešnejšou minoritnou koprodukciami). A ako sa vlni darilo ďalším slovenským premiérovým titulom v Česku? Dvanásteho januára mal premiéru film *Lóve* (14 225 divákov), 23. februára *Modrý tiger* (97 203 divákov), 22. marca *Marhuľový ostrov* (1 559 divákov), 3. mája *Ťmár a jeho rod aneb Slzavé údolí pyramid* (388 divákov), 14. júna *DONT STOP* (4 477 divákov), 5. júla *eŠteBák* (13 882 divákov), 9. augusta *Tak fajn* (1 438 divákov), 20. septembra *Najväčšie prianie* (7 443 divákov), 1. novembra *7 dní hříčů* (36 582 divákov) a 15. novembra *Až do mesta Aš* (1 606 divákov). Po prvý raz sa pritom stalo, že majoritne slovenské filmy mali v Česku vyššiu návštevnosť (33 045 divákov) než všetky minoritné koprodukcie na Slovensku (21 907 divákov).

Rok 2013 sľubuje rekordný počet domácich premiér i atraktívne zahraničné tituly. Uvidíme, ako sa im podarí zaujať divákov. ▲

Stráv so mnou deň v limuzíne

► Žofia Bosáková (študentka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Film *Holy Motors* režiséra Leosa Caraxa vzbudil pozornosť na poslednom ročníku festivalu v Cannes a – nevyhral ho. Hlavné ceny si odniesli Hanekeho *Láska* a Vinterbergov *Hon*.

Hon i *Láska* sú výnimočné klasické filmy, viac modernistické ako postmodernistické, s uzavretým dramaturgickým oblúkom, prijateľnými a ľahko odčítateľnými významami. Presvedčivé herectvo predstaviteľov hlavných hrdinov a hrdiniek umožnilo bezproblémovo sa identifikovať s postavami a prejsť sa zákutiami parížskeho a severského mikrosveta tráum, odpúšťania, bolesti a nádejí. Nie sú to jednorazovo stráviteľné filmy – prečo očakávať, že by také mali byť?

Film *Holy Motors* sa zdal porazený, ako sa však začalo jeho putovanie po ďalších festivaloch, rétorika sa začala meniť. S bojom o Oscary však netreba počítať – na to je film príliš podvratný a príliš „mimo“. Mnohé koncoročné ankety mienkotvorných jednotlivcov a médií sa napriek tomu k snímke vracali a neupierali jej status špičkovej udalosti svetovej kinematografie v roku 2012. Prečo to tak je? Carax vytvoril dielo, ktoré sa vziape za zmechanizovanému vnímaniu a hodnoteniu založenému na všeobecne akceptovanom porozumení: vieme, kto je hlavný hrdina, kam smeruje a čo vyjadruje, respektíve čo môžu znamenať činy a udalosti, ktorými sa zaoberá. Pán Oscar je však

ako chameleon a hovoriť o jeho charaktere a identite je zbytočné. Zhodnúť sa môžeme na tom, že jeho predstaviteľ Denis Lavant (režisér dvorný spolupracovník aj z „mileneckých“ filmov *Zlá krv*, *Keď chlapec stretne dievča*, *Milenci z Pont-Neuf* a z poviedkového projektu *Tokio!*) prechádza z úlohy do úlohy v modelových žánrových epizódach. Je mužom a vzápätí ženou, usporiadane žijúcim štyridsiatnikom, onedlho démonom, človekom prekypujúcim aktivitou a zrazu starcom na smrteľnej posteli. Obraz identity nebol vo filme už dávno taký premenlivý – prečo si potom *Holy Motors* nevychutnať bez príliš racionálneho prístupu „príčina a následok“? Neznamená to, že sa treba vzdať akejkoľvek interpretácie a nechať sa bláznivo unášať vlastnou imagináciou – je to len jedna z možných ciest k tomuto originálnemu filmu. Nechciet a nepotrebovať dekódovať všetky odkazy, ktorými sa raz s väčšou, raz s menšou explicitnosťou snímka *Holy Motors* len tak hemží – či už sú to odkazy na predchádzajúcu Caraxovu tvorbu, na francúzsku kinematografiu šesťdesiatych rokov, alebo vôbec na predpoklady vzniku filmu ako fenoménu. Každá z možností má svoje čaro a de-

mokratickosť *Holy Motors* nepreferuje ani jednu z nich. Zážitok zo sledovania tohto filmu sa dá prirovnať k prvej návšteve domu hrôzy. Putujeme v tme, putujeme akoby v sne (psychoanalytické indicie nechýbajú už od prvých scén filmu) a nevieme, čo nás čaká za ďalším rohom. Napätie, vydychnutie, bizarnosť či trápna všednosť – a potom nasleduje ďalšia epizóda, ďalšie číslo, ktoré môže byť lákavejšie ako to predchádzajúce. Ale aj nemusí. Podnet strieda podnet – na takomto princípe boli založené prvé filmy či skôr pokusy o ne a tento princíp je typický aj pre väčšinu súčasných filmov a nášho trávenia času. Carax nemoralizuje, je viac nostalgický. Uvedomuje si, že prichádzajúcim zmenám sa nedá brániť, dajú sa reflektovať, dá sa s nimi polemizovať – a to je tak všetko. Nakoniec, on sám nakrútil svoj posledný film digitálnou kamerou, hoci sa tomuto spôsobu dlho vzpíeral. Jeho komentár k rastúcej virtualite vo vzťahu k doterajšej realite naznačuje časť, v ktorej je postava so snímačmi pohybu pre motion capture techniku zobrazená takmer ako

nevoľník. Vzniknuté virtuálne obrazy nedosahujú krásu a ladnosť pôvodného záznamu, sú iné, viac odosobnené, s výraznejším high-tech lookom. Carax ich (stále z pozorovateľskej pozície) implicitne porovnáva s prvými záznamami pohybu v 19. storočí. Muybridgeove pokusy viedli k triumfálnemu spojeniu „stroja a ducha“ a k vzniku kinematografie. Hravé opojenie sa za posledné roky intenzívne transformuje na opojenie iného typu, aj priemyselný hukot parných turbín a vlakových kolies vystriedala luxusná biela limuzína brázdiača parížske štvrte. Vnímania času a priestoru ako základných parametrov filmového umenia sa nový digitálny a virtuálny kontext naliehavo dotýka.

Existuje, samozrejme, niekoľko ďalších legitímnych možností, ako interpretovať *Holy Motors*, pretože premenlivosť a neurčitnosť sa nevzťahuje len k páňovi Oscarovi, ale aj k dielu ako celku. Netreba sa však báť zmätania, film *Holy Motors* ponúka toľko, koľko si je každý schopný z jeho segmentov vybrať. ▲

Holy Motors (Holy Motors, Francúzsko/Nemecko, 2012) _RÉŽIA A SCÉNÁR: Leos Carax _KAMERA: Yves Cape _STRIH: Nelly Quettier _HRAJÚ: Denis Lavant, Edith Scob, Eva Mendes, Kylie Minogue, Michel Piccoli a iní _MINUTÁŽ: 115 min. _HODNOTENIE: ●●●●●

Klip – ďalší film o láske

► Martin Ciel (filmový teoretik)

Výnimočný debut režisérky Maje Miloš mal mimoriadny ohlas pri premiére v súťaži MFF Rotterdam 2012. *Klip* rozpráva príbeh Jasny, tínedžerky znechutenej nudou v rozpadajúcom sa srbskom meste. Nerozumie si s matkou, nebaví ju škola, zabíja čas náhodným sexom, drogami a alkoholom.

Dynamický a znervózňujúci portrét dievčaťa a jeho hľadania si miesta v realite je nakrútený veľmi dobre. A rýchlo. Extrémne. Niekedy sa dostáva na hranicu porna, inokedy sa stáva psychodráмой. Film zjednocuje dôsledne dodržaný štýl pripomínajúci videoklip plný vibrujúcej hudby a divokej akcie. Ale pod povrchom ide o zložitú, dramatickú referenciu o dnešnom svete. Brutálnom, ale aj nežnom. Ťažko pochopiteľnom. Ťažko pochopiteľnom nielen pre dievča na prahu dospelosti. V nejasnostiach a chaose sa tu zmietajú aj dospelé postavy. A všetci tu hľadajú lásku. Keď ju však nájdú, okamžite jej začnú nedôverovať.

Film *Klip* v mnohom pripomína ďalšie diela o mládeži, ktoré sa v posledných dvoch-troch rokoch vyjadřili k súčasnému stavu vecí: povedzme *Vsie umrut i ja ostanus* (Všetci okrem mňa umrú) ruskej režisérky s krásnym menom Gaia Germanica, *A hetedik kör* (Siedmy kruh) maďarského autora Árpáda Sopsitsa, holandsko-belgickú *Lenu* Christopa van Rompaeya alebo grécko-nemecký titul *Wasted Youth* (Premárnená mladost) režisérov Argyrisa Papadimitropoulosa a Jana Vogela. Všetky tieto filmy sa stali povestnými medzi filmovými odborníkmi, medzi ženami a mužmi, ktorí tvoria relevantnú diskusiu o súčasnej kinematografii

a snažia sa prognózovať jej budúci vývoj. A každý z týchto filmov sa nejakým spôsobom prezentoval na viacerých medzinárodných festivaloch. Iste aj preto, že sú všetky výborné a profesionálne nakrútené. Ale to sú v podstate všetky „festivalové“ filmy. V tomto prípade ide skôr o to, že vyžarujú akúsi ťažko definovateľnú zúfalú energiu a zároveň beznádej zjavne príznačnú pre súčasnú dospievajúcu generáciu.

Klip je o zúfalom hľadaní lásky a zaujímavé je porovnať ho s filmom o zúfalom konci lásky. Mám na mysli *Lásku* Michaela Hanekeho. Obe diela vznikli v roku 2012, ale to nie je podstatné. Dôležitejšie je, že reprezentujú dve legitímne a rešpektované tendencie v súčasnej kinematografii. Dva spôsoby zobrazenia skutočnosti. Na jednej strane je to postpostmoderná fascinácia tzv. novými médiami. Spôsob zobrazenia je rýchly a pretržitý, dôraz je na častom využívaní detailu. Maja Miloš v *Klipe* využíva dokonca zábery nakrútené mobilným telefónom podobne ako Iveta Grófová vo filme *Až do mesta Aš*. Celá táto línia kinematografie využíva zväčša nehercov kvôli vyššej miere autenticity. Naratívna štruktúra je nekonzistentná (observačná) a používa plno vedľajších motívov. Tomu je podriadený aj spôsob práce s kamerou a

so strihom. Neexistujú tu statické zábery. Nielenže sa v každom zábere niečo deje, ale zároveň sa pri každom zábere hýbe aj kamera. (Kedysi by takého kameramana vyhodili zo školy za neschopnosť udržať kameru v pokoji.) Tento prístup k zobrazeniu reality vytvára vo výslednom tvare logicky paradokumentárny dojem, pocit vierohodnosti a realistikosti. To je, pochopiteľne, fajn, ale tento konkrétny štýl, či už chce, alebo nie, zákonite ostáva na povrchu a nedokáže vytvárať zložitejšie metafory. Nenecháva diváka v pokoji premýšľať, pretože ho núti neustále akceptovať ďalšie a ďalšie emocionálne atrakcie vyvolané prídom „reálnych“ obrazov. Tolko *Klip*. Na druhej strane je tu *Láska*, ktorá reprezentuje modernizmus. Naratívna štruktúra je modernisticky rozbitá flashforwardmi, nedodržiava teda jednotu času, priestoru a deja ako v klasickej rozprávani, ale stále sa sústreďuje na jeden hlavný motív (plus ten holub, samozrejme). Dôraz je na veľkých a statických záberoch, ktoré sú v porovnaní s *Klipom* oveľa dlhšie, skoro pomalé. Kamera sa takmer nehýbe. Fascinujúca mizanscéna a záberová kompozícia súvisí s perfekcionizmom špičkových

hereckých profesionálov. Tento prístup na rozdiel od toho prvého núti diváka nad zobrazením uvažovať, vytvára priestor na intelektuálnu kontempláciu a rovnako silné emócie. Zároveň má tendenciu vytvárať hlbšie, nadčasové metafory, či už na úrovni sekvencií, alebo na úrovni diela ako celku.

Je zvláštne sledovať, ako by možno v starobe dopadla Jasna, ak by sa vyhla drogovej závislosti a našla svoju ozajstnú lásku v Paríži. Pretože *Klip* je o mladých (hľadajúcich) a *Láska* o ľuďoch, ktorí už zostarli a všetko našli. Nejde však o to, či prvú líniu vytvárajú mladí filmári a tú druhú tí starší, i keď v tomto prípade je to zhodou okolností tak, Maja Miloš by mohla byť Hanekeho vnučkou. Nejde o generačný konflikt, iba o dve funkčné tendencie, ktoré dobre koexistujú.

Mne sa, mimochodom, zdá oveľa zaujímavejší Hanekeho pohľad. Ale to neznamená, že *Klip* nie je skvelý. Znamená to len, že môj dnešný vkus je taký, aký je. Pred tridsiatimi rokmi by sa mi možno zdal zaujímavejší *Klip*. Filmová kritika je (vždy) subjektívna. ▲

Klip (Klip, Srbsko, 2012) _RÉŽIA A SCENÁR: Maja Miloš _KAMERA: Vladimír Simić _STRIH: Stevan Filipović _HUDBA: Ognjen Popić, Zoran Maksimović _HRAJÚ: Isidora Simijonović, Vukašin Jasníć, Sanja Mikić, Jovo Maksić a iní _MINUTÁŽ: 100 min. _HODNOTENIE: ●●●●

FOTO: Arterlia

Slnkom prežiarený ostrovček pozitívnej deviácie

► Pavel Branko (filmový publicista)

Keď sa Adam Olha odhodlával nakrútiť dokumentárny film o vlastnej rodine po tom, čo otec mnohodetnú rodinu opustil asi podľa najtypickejšieho vzorca mužského úniku z manželstva vo fáze involučných kríz, čakalo autora základné rozhodnutie – súdiť či nesúdiť. Rozhodol sa nesúdiť, iba pozorovať a stopovať súvislosti a dôsledky, a tým udal základný tón aj zorný uhol. Dosť tým pripomína budhistické prístupy.

Olha pritom mal v tomto type intimizácie a subjektivizácie dokumentarizmu po novembri '89 predchodcov. Alena Čermáková vo *Vyvliekaní z vlastnej kože* (1992) prišla s kožou na trh a uspela, podobne ako Peter Kubela v *Silvestri s otcom* (1994). Obidva tieto dokumenty vyznačuje kritický hrot. Autori v nich otvárajú rany a traumy seba i svojich najbližších, necúvajú pred morálnymi súdmi, ktoré však nie sú proklamatívne, vystupujú z tkaniva diel cez divácku, nie autorskú optiku. Otvárajú tým aj rany a traumy spoločnosti, lebo zobrazované trecie plochy majú širšiu platnosť, dávajúc širšiu platnosť aj výslednému obrazu.

Adam Olha mal filmársky k dobru, že jeho otec, významná osobnosť kultúrneho života, sa vo voľnom čase venoval fotografovaniu (a filmovaniu) rodiny, takže bolo z čoho vytvárať časovú perspek-

tívu a aplikovať časozbernú metódu aj na základe už existujúceho materiálu. Už to, že otec ten bohatý materiál dal synovi k dispozícii, svedčí o zásadne inom, nekonfrontačnom vzťahu, než ako boli zamerané dokumenty Čermákovvej a Kubelu. Autor už názvom naznačuje perspektívu, šancu, nevedomky parafrázujúc dikciu dokumentárnej (ale i všetkej ostatnej) produkcie päťdesiatych rokov, a to v celom tábore socializmu, kde floskula **nový život** patrila k základným etalónom čias.

Adam Olha však floskulu orientuje inam, ba kde-tu vnáša do ustáleného spojenia aj podvrtné tóny, lebo to, čo za označením nachádza, sa k niekdajšiemu huraoptimistickému významu spojenia (ktoré jeho generácii už asi veľa nehorí) nehodí, i keď pohody a slnka je v tých útržkoch z rozličných vývinových čias vzťahu dosť.

Nový život znamená pre autora jednoducho preskúmať tektoniku dôsledkov zlomu, ku ktorému otcovým odchodom z pôvodnej rodiny došlo, a to predovšetkým dôsledkov v rodine, kde autor ostal jediným mužským členom, ale okrajovo aj v novozaloženej rodine, kde venuje pozornosť tomu, čo otec radikálnym krokom získal a čo stratil. Ak budeme hľadať bilančný prvok, ľahko ho nájdeme v rámcovaní. Príbeh otvára autor čiernobielym záberom matky so skupinkou detí, bezstarostne sa brodiacich lánom slnečnic, a pred záverečným veľkorysým vyznaním matky uzaviera tému farbisto idylickým skupinovým portrétom tých istých dievčat po rokoch, ako v plavkách stoja vo vode jazera zaliateho slnkom alebo sedia cez okraj nafukovacieho člna, ktorý nakoniec vytiahnu na breh, takže sa, obrazne, ocitne „na suchu“.

Tolko reč strihovej skladby. Ten pravý komentár však tvorí priebežne vystupujúci rap najmladšej z dcér, ktorá ho raz recituje, inokedy posúva do farbavo švitorivého pospevovania. Tu sa priamo pomenúva detská trauma z odchodu otca, ktorý sa síce usiluje dávať pôvodnej rodine, koľko vládze, lenže ono to nestačí. Dievčatko by otca chcelo pre seba, pre nich, ale to v takejto konštelácii nejde a nijaké dary to nepreklenú. Dospelie dcéry, okrem bruselskej študentky, traumy zjavne už preglgli či potlačili, takže sa zakaždým len natíska otázka, čo z nej poznačilo ich rozhodovanie a prístup k životu a ako ho poznačilo priamo v rozhodnutiach. Tu patrí k najsilnejším bodom príbehu múdra, vyrovnaná a ľudsky veľkorysá bilančná úvaha matky, ktorá musela vnútenú verziu **nového života** s množstvom dcér a chápavým synom zvládnuť, a napriek tomu hľadá na tom prežitom skôr svetlé stránky. Na otcovej strane nenájdeme nič, čo by sa tomu pôsobivos-

ťou a formátom mohlo rovnať. Napokon, pri východiskovom rozložení síl, kde si otec **nový život** aktívne presadil a matke neostávalo iné, než ho prijať v podobe, v akej sa na ňu zrútil, ťažko očakávať niečo iné. Otca vidíme naposledy, ako leží chorý a bezvládný v posteli a dcérka ho obskakuje so svojím švitorením, na ktoré nedokáže reagovať – takže aj z jeho strany je tu (smutná) bilancia jeho verzie **nového života**.

Nový život prináša popri pôsobivom a časovo i emocionálne bohato zdokumentovanom ponore do osudov konkrétnej slovenskej rodiny posledných desaťročí aj závažný sociologický parameter, ktorý zobrazuje vývinovú fázu rodiny známu pod nálepkou **patchwork family** v jej najpozitívnejšom variante pohľadom zvnútra a z mnohých zorných uhlov. To, čo sa prihodilo v rodine Olhovcov, nie je dnes v euroatlantickej civilizácii, a teda ani na Slovensku, nič výnimočné, ibaže rozuzlenie nebýva spravdla také veľkorysé a chápace ako tu, častejšie ho sprevádza nasadzovanie psích hláv. Z tohto hľadiska by Olhov dokument mohol úspešne slúžiť aj ako inštruktáž pre manželské poradne. To neironizujem, naopak, klobúk dolu.

Z minipríbehov niektorých sestier aj celej rodiny vyčítame však aj ďalší, ešte závažnejší sociologický faktor, protibežný k mocnému prúdu ženskej emancipácie, ktorý za posledných stopäťdesiat rokov radikálne zmenil rodové vzťahy. Ženy nášho sveta, aspoň tie vzdelanejšie, berú dnes spravdla ako samozrejmosť väčšinu toho, čo pre ne v ťažkých zápasoch vybojovali ich feministické predchodkyne. A tak nielenže prestávajú ich výdobytky vnímať ako závažné a nesamozrejme, ale s rovnakou samozrejmosťou sa ďalej podrobujú historicky ustáleným reliktom delby rodových úloh. Film to prezentuje ako samozrejme a jeho protagonistky v rámci rodiny zväčša tiež, i keď matka to reflektuje zároveň ako obeť. Preto ženy vo filme toľko vyvávajú, len aby páni tvorstva boli spokojní, kým pracovná sféra oboch rodičov ostáva mimo pozornosti, takže aj tlak dvojzmennosti na ženu si tu skôr domýšľame, v centre pozornosti nie je.

O to zreteľnejšie vystupuje nostalgia za krásnymi starými časmi, keď muž bol ešte mužom a žena ženou, keď muž bol formálne lovcom a žena korisťou, i keď zväčša skryto dosť aktívnu. O takýchto časoch sníva študentka v Bruseli pri mori, namrzená, že jej nové časy vnútili úlohu

lovkyne, o ktorú nestojí, tobôž keď dopyt, aspoň podľa nej, prevyšuje kvalitnú ponuku. Ona je pritom jediná, ktorá otcov útek od rodiny príkro odsúdila.

Euroatlantická kinematografia ponúka dost príkladov žitej rovnosti partnerských vzťahov, a hoci ich prezentuje prevažne ako konfliktné, obrys konfliktu spravidla nevyrastá z rodovej rovnosti. Na konzervatívnom Slovensku je to zrejme inak. Iste je náhoda, že súbežne s prezentáciou Olhových dokumentu prichádza do kín hraný film Mariany Čengel Solčanskej *Miluj ma alebo odíď*, ktorý na dosť príbuznom pôdoryse viacgeneračnej ženskej skupiny prezentuje ako jeden z motívov zápas matky s dcérou o atraktívneho samca, pričom „zbor“ im hrá do nôty. Nebude však náhoda, že slovenská kinematografia vytisla rodovú rovnosť ako konfliktový terén na okraj a uspokojuje sa zväčša s jej konzervatívnou, ustálenou podobou. Ak si takúto kľúčovú tému u nás za rok 2011, pomerne bohatý na premiéry, postavia do ťažiska len dva hrané filmy (*Dom, Marhuľový ostrov*), je to málo, hoci ich kvalita a váha nepriamo svedčia o vnímaní závažnosti témy. Podľa všetkého však slovenská kinematografia špejúce rany v časoch zdanlivej slobody zväčša radšej obopláva, takže hlas Zuzany Piussi, ktorá neúnavne bije na poplach, že žijeme už roky v bahne, len pred tým zatvárame oči, ostáva hlasom volajúceho na púšti. To, že sa k nej občas niekto pridá, ako naposledy Iveta Grófová sociálnokritickou sondou *Až do mesta Aš*, na celkovo únikovej tendencii veľa nezmení.

Kinematografia šesťdesiatych rokov, ktorá vedela, že tvorí v priestore limitovanej slobody, sa vzpínala v úsilí vyniesť na svetlo páľčivé faktory skutočnosti a nastoliť ich na diskusiu. Z tých čias má Olhov *Nový život* na Slovensku významný pendant, metódou vzniku síce inakší, ale témou príbuzný, ibaže sociálne kritický a útočný. Ide o polohranú trpkú komédiu Otakara Krivánka *Deň náš každodenný* z roku 1968, dodnes nedocenenú v jej sociálnom dosahu a výnimočnosti. Autor v spolupráci s obvyčajnou učiteľskou rodinou, ktorá mu v príbehu z vlastného života hrá samu seba, dokázal povedať o sociálne podmie-

nených traumách svojej súčasnosti viac než akékoľvek sociologické štúdie a to platí, mutatis mutandis, o špičkových ambíciách vtedajšej tvorby. Tu leží to podstatné, čo vyznačuje jadro vtedajších snáh (a ilúzií) čosi na súčasnosti zlepšiť. A aj kardinálny rozdiel medzi étosom československého filmového zázraku a étosom tvorby od roku štrngania kľúčmi, keď väčšine tvorcov začalo vypadávať z vedomia, že skupinka manipulátorov, ktorí vedia, ako na to, si slobodu vyárendovala a ostatným z nej nechala prázdnu šupku. Vyskytnú sa, pravda, aj výnimky, ktoré na étos šesťdesiatych rokov nadväzujú. Pre mňa je to v hranom filme predovšetkým Zuzana Liová so zatiaľ dvoma sociologizujúcimi výpadmi v tomto smere – *Ticho* a *Dom*. K tomu sa najnovšie druzí drsný obraz toho, ako tu žijeme, Priklertov debut *Ďakujem, dobre*. To však nevytvorí prúd. A hlavný prúd, tlačný komerčnými alebo produkčno-finančnými tlakmi, sa do kľúčových tém súčasnosti púšťa zdráhavo.

Tento pokus zasadiť Olhov *Nový život* do širších kontextov neznižuje jeho výpovednú hodnotu ani étos. Je to film osobný, vnútorne slobodný a ľudsky pravdivý. Ponúka slnkno prežiarény ostrovec pozitívnej deviácie v časoch, keď prevládajú skôr negatívne emócie a „filozofia“ hrabivosti, vnútené nám liberalizmom, šikovne podstrčeným namiesto slobody. ▲

Nový život (Česko/Slovensko, 2012) _RÉŽIA A SCÉNÁR_: Adam Olha _KAMERA_: A. Olha, Jakub Halousek _STRIH_: Jan Daňhel
ÚČINKUJÚ: rodina Olhovcov _MINUTÁŽ_: 77 min. _HODNOTENIE_: ●●●●●

Dve tváre menovej reformy

► **Rudolf Urc** (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý pôsobil aj ako dramaturg Spravodajského filmu.

V Týždni vo filme č. 23 z roku 1953 spravodajcovia zaznamenali štrajk 11-tisíc textilných robotníkov v západnom Nemecku so spravodlivou požiadavkou na zvýšenie miezd.

V tom istom čase – ale to už v týždenníku nevidíme – štrajkovalo v Československu vyše 35-tisíc ľudí proti menovej reforme, ktorá postihla všetky vrstvy obyvateľstva. Mnohí prišli o celoživotné úspory, rodiny s viacerými deťmi sa ocitli na hranici biedy. Ľudí rozjatrilo predovšetkým hanebné počínanie politikov, najmä Zápotockého, ktorý niekoľko dní pred reformou ubezpečoval obyvateľstvo, že naša mena je pevná a hospodárstvo zdravé. V mnohých mestách a závodoch došlo k veľkým protivládny demonštráciám. Proti nespokojným robotníkom neľútostne zasiahla milícia a armáda. Nasledovali väzenia a súdy.

Nič z toho sa nedostalo na stránky novin ani na filmové plátno. Naopak. V týždenníku č. 24 uvěřili šot pod titulom *Pracujúci vítajú menovú reformu*. Robotník z bratislavskej Gumonky sa pri výmene peňazí usmieva, jeho žena i deti žiaria od šťastia. *Všetkého je dost* – ubezpečuje komentár a nasleduje montáž rozvážania mliečnych a mäsových výrobkov. V obchodoch s topánkami a textilom sa už blýskajú nové cenovky, čo s uspokojením vítajú aj údržbári zo Slovnafu a hneď si aj dávajú hrdé záväzky k X. zjazdu strany, veď *peňažná reforma postihla len špekulantov a kapitalistické živly* (č. 24).

Z dobovej tlače sa dozvedáme, že v množstve telegramov a listov vyjadrujú pracujúci plný súhlas s poslednými opatreniami. Pripájajú sa odborári, ba aj politické strany združené v Národnom fronte. Aktívny je najmä predseda Československej strany socialistickej Emanuel Šlechta (č. 19), ktorý sa z postu ministra stavebného priemyslu rád prihovára k masám. Iný minister Marek Smida, ktorý má na starosti štátne majetky, sa zase dal nasnímať, ako rečník z kombajnu (č. 27).

„Klasickú“ rečnícku tribúnu si však nedajú vziať osvedčené politické „hviezdy“, pre ktoré je X. zjazd komunistov príležitosťou poučiť národ, že *„naše ťažkosti jsou ťažkosťmi růstu“* – ako hovorí v synchrónnom vystúpení prezident Zápotocký (č. 25) a predseda vlády Široký na tom istom fóre (ale bez záznamu kamery) zdôrazňuje, že „pracujúci človek musí a má prinášať obeť“ a že „žiarivým príkladom stalinskej politiky je referát súdruha Beriju na zjazde sovietskych komunistov.“ Iróniou je, že o niekoľko dní sovietskeho ministra vnútra Beriju v Kremli zatklí ako „nepriateľa ľudu“. Nuž, čo dodať. Azda len povzdych: O tempora! O mores! ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – MAREC 2013

- 2. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 18/1953 a 19/1953 (repríza 3. 3. o 15.30 hod.)
- 9. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 20/1953 a 21/1953 (repríza 10. 3. o 15.30 hod.)
- 16. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 22/1953 a 23/1953 (repríza 17. 3. o 15.30 hod.)
- 23. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 24/1953 a 25/1953 (repríza 24. 3. o 15.30 hod.)
- 30. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 26/1953 a 27/1953 (repríza 31. 3. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

Kusturica je Tito

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

V časoch Kusturicovho detstva sa slovo super nahrádzalo slovom Tito. Beatles boli Tito, víťazný gól bol Tito. Aj Snježana Vidovićová, režisérova veľká školská láska, bola Tito, hoci si malý Kusturica pod vplyvom otcových plamenných monológov nebol istý, že Tito je super, rovnako ako jeho spolužiak, ktorý túžil pracovať na poštovom úrade, aby mohol každý deň mlátiť Tita pečiatkou po hlave.

Autobiografia Emira Kusturicu, nazvaná podľa opakujúcej sa filozofujúcej otázky „... a kde som v tom príbehu ja?“, vznikala 14 rokov. Enfant terrible európskeho filmu sa v nej literárnym štýlom, podobne ako Buñuel vo svojej autobiografii *Do posledného dychu*, pokúša odpovedať na otázku, ako sa človek stane tým, čím je. Kusturica vlastne nepíše autobiografiu, ale román svojho života.

Prvá tretina knihy je venovaná detstvu a dospievaniu budúceho režiséra. Práve úvodné kapitoly ponúkajú kľúč k pochopeniu Kusturicovho diela aj autora samotného. Vracia sa až ku koreňom vlastnej identity. Multikultúrnosť a multietnickosť Sarajeva tvorila kulisu na zoznamovanie sa so životom. Kusturicov otec bol námestníkom ministra a spoločenský status zaručoval mladému Kusturicovi pohodlie i možnosť stretávať sa od detstva s významnými ľuďmi. Čitateľa potom nemôže prekvapiť, keď o niekoľko kapitol ďalej opisuje návštevu u prezidenta ako bežnú vec.

Dve kapitoly venuje štúdiám na FAMU. Kusturica vedel, o čom chce nakrúcať, a jeho zoznámenie sa s filmármi novej vlny (a s Felliniho *Amarcordom*) dalo jeho predstavám formu. „*Ako vyzerá a o čom sa baví obyčajný človek pri pive – v tom je tajomstvo malej filmovej revolúcie v európskom filme, ktorú urobili Forman, Menzel, Vlácil. Pri sledovaní ich diel som sníval o tom, že aj ja možno raz v Juhoslávii nakrútim film o obyčajných ľuďoch.*“

Posledná časť knihy je viac o politike ako o filme a to jej trochu škodí. Kusturica o svojich

Emir Kusturica: Kde jsem v tom příběhu já?

(preložila Stanislava Sýkorová,
Freytag & Berndt, Praha, 2012, 285 strán)

filmoch veľmi nepíše. Najviac sa sústreďuje na dva veľmi osobné filmy *Spomínaš na Dolly Bell?* a *Otec na služobnej ceste*, píše o svojom nervovom zrútení pri nakrúcaní snímky *Arizona Dream* a o východiskách, ktoré ho priviedli k téme *Undergroundu*. A aj o Palmách, Levoch, Medvedoch. Začiatok balkánskeho konfliktu vnáša do ďalších kapitol stále viac politiky a uvoľňuje priestor režisérovi kontroverzným názorom, patriotizmu, patetizmu, sebalútosti, moralizovaniu a istému egocentризmu. Ale aj tu, tak ako vo všetkých kapitolách, Kusturica dianie komentuje s nadhľadom a najmä s veľkou dávkou ostrej sebaíronie. Z Dionýza sa stáva *politický idiot*.

Čítať Kusturicovu knihu je ako dívať sa na jeho filmy. Režisér vyberá zo spomienok fragmenty a dáva im v jednotlivých kapitolách podobu explozívneho prúdu anekdot, vypointovaných mikropríbehov a glosujúcich postrehov. Čo do dôležitosti sú si pritom všetky rovné, či už ide o krvavý balkánsky konflikt, rodinné peripetie, záhadu strateného reža, úvahy o filme a umení, alebo o besnú myš v trete, s ktorou nádejný atléť Kusturica obehol svoje posledné čestné kolo na školskom štadióne.

Kusturica, živelný a výbušný vo filme aj pri tvorbe vlastnej biografie, spísal príbeh svojho života ako príbeh malého človeka na pozadí veľkých dejín. Defilé svojráznych pitoreskných postáv i postavičiek má v sebe niečo z Hrabalových „pábitelov“ i Felliniho hrdinov. Namiesto faktografickej nudy Kusturica živým jazykom plným humoru rozpráva ich aj vlastný príbeh. ▲

Český animovaný film I.

(Národní filmový archiv, Praha, 2012, 115 strán + příloha 3 DVD, 25 €)

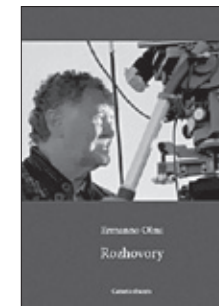
Česko-anglický katalóg raných českých animovaných filmov je obdobou radu katalógov českej hranej kinematografie vzorne spracovaného rovnakým vydavateľstvom. Popri anotáciách s ilustračnými fotografiami obsahuje aj technické a bibliografické údaje. Okrem samostatného vydania vyšiel aj s prílohou troch DVD, na ktorých je 76 filmov z fondu NFA (predovšetkým reklamne zamerané, ale aj osvetové, abstraktné, ako aj kreslené, bábkové i kombinované snímky ovplyvnené americkými groteskami) v súhrnnej dĺžke takmer sedem hodín. Výberová tridsiatka z nich vyšla aj na samostatnom 172-minútovom DVD. Popri málo známych priekopníkoch tvorcov (napr. manželja Dodalovci) sa už pod filmy z tohto obdobia podpísali aj neskoršie legendy – Hermína Týrlová, Karel Zeman, Břetislav Pojar či Eduard Hofman. Hoci ide väčšinou o jednoduché diela vykresané v primitívnych podmienkach, zmapovanie zabudnutého predstupňa neskoršej veľkej éry českého animovaného filmu je záslužným činom. Úvodný text Začátky animovaného a trikového filmu napísala Michaela Mertová.

František Cinger, Karel Koliš: Voskovec + Werich. Dialogy přes železnou oponu

(BVD, Praha, 2012, 237 strán, 14,97 €)

Po návrate z amerického exilu (1939 – 1945) sa legendárnej dvojici Voskocovi a Werichovi nedarilo pokračovať v spoločnej umeleckej práci, naveky však vytrvalo ich priateľské puto a napriek odlúčeniu aj bytostný kontakt. Prvýkrát od Voskovcovej emigrácie v roku 1948 sa stretli na jeseň 1956 v Londýne a potom ešte šesťkrát. Najčastejšie vo Viedni, naposledy v októbri 1974. V desaťročiach studenej vojny a železnej opony boli ich stretnutia sviatočné, ich duchovné bratstvo inak udržiavala najmä korešpondencia (jej trojzväzkové vydanie sa v roku 2007 stalo v Česku edičnou udalosťou roka). V knihe, ktorá je objavná stopovaním vzájomných kontaktov v neprajnej dobe, sú dominantné citáty z listov, dobových článkov, kritik, rozhovorov a spomienky pamätníkov. Vynikajúť pasáže venované Voskovcovmu dlhodobému internovaniu v tábore na Ellis Islande, tragickým zákutiam jeho rodinného života, intenzívnej, ale bezvýslednej spolupráci V + W na scenárii filmu o Falstaffovi v šesťdesiatych rokoch, ich vzťahu k dielu Shakespeara alebo Werichovej pozícii po okupácii ČSSR v roku 1968.

Charlie Owens: Ermanno Olmi – Rozhovory

(preložil a doplnil Petr Slinták, Camera obscura, Příbram – Svatá Hora, 2012, 332 strán, 22,10 €)

Rozhovory s významným talianskym režisérom vyšli v Taliansku v roku 2001. Odvávajú sa v chronologickej postupnosti skúmaného života a tvorby, členené sú do kapitol podľa tvorcových diel. Olmi vstúpil do dejín filmu už v šesťdesiatych rokoch opusmi podniknutými neorealizmom (*Čas sa zastavil, Miesto, Snúbenci*). Jeho životným dielom sa stal majstrovský *Strom na dreváky*, víťazný film festivalu v Cannes v roku 1978, ktorý je u nás známy z kín aj z DVD edície Zóny a Aerofilms z roku 2006. Olmiho radili na základe podstatnej časti jeho filmografie k tvorcom tzv. duchovných filmov. Po titule *Nech žije pani!* sme u nás videli už len *Genesis a Sto klinec* – v programe Českej televízie. Petr Slinták, prekladateľ a autor výstižného 30-stranového úvodného profilu, doplnil české vydanie o novú kapitolu s vlastným, časovo a tematicky rozširujúcim rozhovorom, ktorý uskutočnil vlni v umelcovom sídle v Asiagu. Okrem úplnej filmografie, výberovej bibliografie, poznámok a registrov osôb a diel je publikácia doplnená farebnou fotografickou prílohou.

Zlaté veže (MAGIC BOX)

Klasických britských filmov – nevraviac o komédiách – sa do našej distribúcie nedostáva prehnane množstvo. Každý takýto počín je takmer malým sviatkom. Ak ide navyše o ukážku tzv. heist movie – svojho času divácky úspešnú a zároveň džentlmensky distingvovanú – inými slovami lupičského príbehu, okoreného anglickým suchým humorom, je to udalosť. V tejto podmnožine dobrodružného žánru sa zlučuje osud nenápadného a puntičkárskeho bankového úradníka Henryho Hollanda s postupne sa rodiacim plánom geniálnej bankovej lúpeže. Jej princíp spočíva v uliati si časti nákladu zlatých tehličiek. To sa zákonite musí skomplikovať úmerne vzrastajúcim počtom rozmanitých figúrok zohrávajúcich v predmetnej lúpeži zásadné úlohy. Prekvapením tohto DVD je najmä pridaná hodnota v podobe bonusov. Tie sú na snímku starú vyše polstoročia pomerne obsiahle a disponujú aj českou podporou (úvod Martina Scorseseho, dobový rozhovor so scenáristom filmu, ukážka digitálnej obnovy). Popri štandardne skvelej technickej výbave disku stojí za zmienku aj fakt, že česká zvuková stopa ukrýva dobové české znenie z roku 1957, ktoré je doteraz vôbec najstarším oficiálne dostupným kinodabingom.

Lovci hláv (LEVNÉ KNIHY)

Hoci mediálne databázy označovali film nórskeho režiséra Mortena Tylduma nálepkou krimitriler, som presvedčený o výrazne komediálnom až satirickom podtóne, vďaka ktorému dávajú zmysel aj inokedy pomerne nelogické scenáristické barličky, vyplývajúce z tohto žánrového zaškatulkovania. Úspešný, cieľavedomý a ctižiadostivý personalista Roger Brown má všetko, po čom moderný, konzumne orientovaný jedinec môže (alebo skôr má) túžiť: nádhernú manželku, luxusný dom, drahé auto, milenkú a najmä renomé. Namiesto vytvárania reálnych hodnôt je majstrom manipulácie a vytvárania ilúzií. To je to jediné, čo dokáže v súčasnosti zaručiť onen nekonečný rast, ktorý by mal – údajne – predchádzať "krízam". Nanešťastie, ilúziami účty nezaplatíte, a tak Roger "podniká" aj ako úspešný zlodej umeleckých diel, ktorý bez fyzických obetí a prehnaneho rizika odbreňuje svojich snobských klientov od povestných perál a ponecháva im zasa iba ilúzie. Jeho posledný klient však prevráti jeho zabehnutý stereotyp naruby. Anamorfný širokouhlý obraz, originálne znenie a české titulky odeté v úhľadnom digipacku sú súčasťou DVD, ktoré už tradične neprináša nijaké bonusy.

96 hodín (MAGIC BOX)

Oklieštená skupina synopsí akčného filmu – málokedy prináša naratívno-ideové inovácie a viacernej cieľene sústreďuje nové postupy najmä do formálnej roviny. Tieto pravidlá si osvojil aj Luc Besson a prostredníctvom svojej produkčnej spoločnosti každoročne realizuje niekoľko nenáročných námetov všetkých, najmä tzv. oddechových druhov kinematografického remesla. Gang priekupníkov s bielym mäsom unesie počas výletu do Paríža dcéru vyslúžilého špióna. Čo bude nasledovať, to musí byť jasné každému. Napriek svojej zdanlivej, ale zároveň do bodky dokonanej predvídateľnosti je film Pierra Morela *96 hodín* unikátny až dokumentaristicky poňatým plánom, o ktorom je naozaj ťažké povedať, či bol cieľený, alebo iba akousi zhodou náhod pôsobí ako varovný kontrast k nekompromisnej akcii. Jeho údernosť však aj napriek happy endu zanecháva v divákovi podvedomý pocit znepokojenia z pragmatickej a naturalistickej sebeckej ignorácie globálneho riešenia hrozby. Závrtný úspech tohto akčného príbehu distribútor demonštroval aj reedíciou, ktorá popri DVD prináša film v jednom balení aj na blu-ray nosiči.

► Jaroslav Procházka

Post Mortem (LEVNÉ KNIHY)

Prelomové dejinné situácie patria k najvďačnejším kinematografickým námetom. Hybná sila udalostí dokáže v divákovi zarezonovať tak svojou prirodzenou globálnou kolosálnosťou, ako aj komorným príbehom, akých sa na jej pozadí odohráva nespočetné množstvo. Čilský režisér Pablo Larraín zvolil vo svojom treťom celovečernom filme práve komorný variant. Na pozadí vojenského prevratu v roku 1973 sleduje počínanie jednotlivca, mimovoľne vtiahnutého do týchto osudových okamihov. Pracovník márnice Mário je typicky pasívnou figúrkou, ktorá vykonáva to, čo od neho nadriadení požadujú. Nie je politickým aktivistom ani humanistom plným ideálov. Koná svoju "povinnosť" a za to žiada od života iba naplnenie malej prirodzenej túžby zvanej láska. Pomaly plynúce rozprávanie ostro kontrastuje s dynamickými tektonickými pohybmi doby. V ďalšom pláne vykresľuje aj paradoxnú osamelosť jedinca v mnohomiliónovej metropole, prerastajúcu do patologickej spoločenskej apatie a citovej devalvácie. Larraín navyše predkladá príbeh v retrospektíve a vypichuje tým nezmyselnosť neodvratnej tragédie, parafrázujúcej tragédiu celej krajiny. Výbava DVD je opäť asketická. Anamorfný obraz formátu 2,35 : 1, originálne španielske znenie a nevyhnutné české titulky.

(vedúci mediátiky SFÚ)

ANIMÁCIA

animátor Peter Budinský

Nedávno sme s Patrikom Paššom ml. dokončili krátkometrážny animovaný film, ktorý bude súčasťou celovečerného dokumentu o Markovi Brezovskom. S Paťom pokračujeme na ďalšom projekte, ktorý sme začali robiť pred rokom, ale pre spomínaný krátky film sme ho museli odložiť. Pracujeme na vývoji celovečerného animovaného filmu *Srdce veže*. Zatiaľ sme stihli urobiť výtvarné návrhy postáv a finalizujeme scenár. Popritom sa venujem aj komerčnej tvorbe. V čase písania tohto príspevku (20. 2.) sa nachádzam v Bejrúte v Libanone, kde viďem workshop animovaných filmov.

režisér Peter Magát

Po tom, čo sme prebudili festivalový život nášho krátkeho filmu *Kabát*, pripravujeme ďalšie projekty, medzi nimi aj čiernu komédiu s pracovným názvom *Kufor*. Vybrali sme si najťažší žánr, komédia dnes u nás chýba a mňa mrzí, že sa na ňu pozerá cez prsty ako na menejcenný žánr. Nerozumieme, prečo si slovenský film silou-mocou buduje povest takého filmu, ktorý ani náhodou nehladá na divákov. Ďalej pomalicky chystám projekt *Overhead* talentovaného scenáristu Ewana Glassa. Ide o neo noir a rád by som v tomto projekte spojil anglické a slovenské talenty, s ktorými som mal tú česť v minulosti spolupracovať.

producent Peter Badač

V Berlíne sme uzatvorili s koproducentmi dohodu na výrobu filmu Jana Speckenbacha, ktorého debut bol vlni uvedený na Berlinale. Časť filmu sa odohráva na Slovensku a pre mňa je vždy zaujímavé vidieť, ako Slovensko vo filme zobrazia zahraniční filmári. Okrem toho pracujeme s Vierou Čákanyovou a Ové Pictures na poviedke do česko-poľsko-slovenského filmu *Gottland*, ktorý by mal byť uvedený na jeseň, a s Vilom Dočolomanským a Čestmírom Kopeckým pripravujeme naskrívanie tanečného filmu *Čakareň* na motívy predstavenia súboru Farma v jaskyni.

JOZEF DÓCZY

(19. 11. 1929 – 21. 1. 2013)

► Daniel Bernát

V januári tohto roku zomrel herec Jozef Dóczy, ktorý viac ako polstoročie pôsobil na doskách nitrianskeho divadla. Popritom účinkoval v desiatkach filmov a televíznych projektov. Sám vravel, že najbližšie sú mu veselohry, ale nepovažoval sa za výhradne komediálneho herca.

Hereckému kumštu sa priučal už v detstve, a to aj vďaka tomu, že jeho otec bol zaniatený ochotník. O čosi neskôr sa síce životná cesta Jozefa Dóczyho pootočila k obchodu, ale schopnosť zaujať, pobaviť a získať ľudí na svoju stranu si cibril aj ako predavač. „Vtedy ani nebolo zrejmé, či som obchodník, alebo herec,“ spomínal v článku, ktorý v roku 1986 publikoval časopis Televízia. „Herecké povolanie je najkrajšie vtedy, keď sa spája so životom. A so životným humorom,“ poznamenal Dóczy.

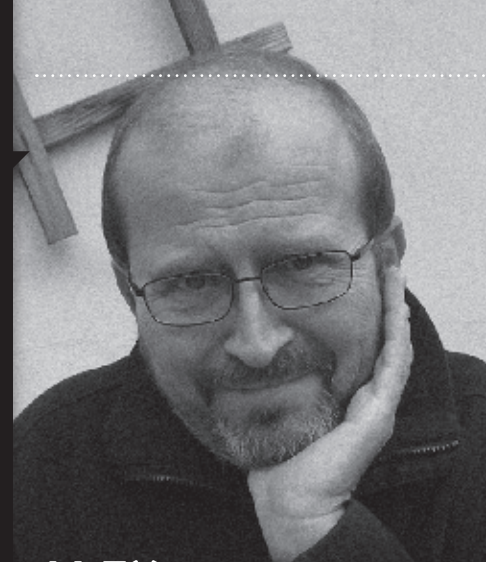
Do nitrianskeho divadla prechádzal z ochotníckej scény a prijímal ho sám Andrej Bagar. Dóczy nemal vyštudované herectvo a vedel o svojich nedostatkoch v oblasti teórie. Keď sa však o tom zmienil Bagarovi, ten ho zahriakol so slovami, že keby boli všetci takí herci ako on, vysoké školy by ani neboli potrebné.

V televízii začínal ešte v časoch, keď sa inscenácie vysielali naživo, v priamom prenose. No a koncom päťdesiatych rokov vstúpil aj do filmu. Medzi prvými si ho všimli režiséri Jozef Medved a Andrej Lettrich, ktorých vraj upútalo jeho ľudové rozprávanie. Azda aj tým si získal priazeň publika. Diváci v ňom mohli nachádzať prívětivého chlapíka zo susedstva, s ktorým by sa dalo podebatovať a zažartovať hoci v záhrade pri dobrom jedle a víne. Takýto pohľad je však príliš zjednodušujúci a prívlastňujúci, podobne ako tendencia vnímať Dóczyho len ako komika. Sám totiž hovorieval o hľadaní rozmanitosti a o nejednoznačnosti tragikomických postáv, s ktorou sa bolo treba popasovať. „Mám, ako vravel, veľa šuflíkov, len treba otvoriť ten správny,“ povedal nitriansky herec na adresu režisérov, s ktorými spolupracoval, a menoval aspoň Karola Spišáka, Pavla Haspru a Jozefa Bednárika.

Vo filme a v televízii ho oslovili aj režiséri ako

Jozef Dóczy vo filme Začiatok sezóny. ■ FOTO: archív SFÚ/Milan Kordoš

Ján Lacko, Vido Horňák, Martin Ťapák, Stanislav Párnický, Jozef Zachar, Zoro Záhon a mnohí ďalší. Okrem projektov pre dospelé publikum účinkoval aj vo viacerých rozprávkach a programoch pre deti. Niektoré z nich režíroval spomínaný Bednárik, čo si však o Dóczyho herectve myslel iný jeho priateľ – Karol Spišák? „Ako herec je mimoriadny. Má bohatstvo duše, obrazotvornosť, vzácny vzťah k hereckému kumštu. A navyše – stále má ešte rezervy. Jeho tragikomické herectvo nás ešte prekvapí,“ citoval Spišáka časopis Život v roku 1988. A aj v pokračovaní Spišákovho vyjadrenia môžeme hľadať kľúč k tomu, ako si Dóczy vyslúžil divácku priazeň: „Na Jozkovi je vzácné to, že on si hereckú pózu neodnáša do života, ale skôr život do hereckého sveta.“ ▲

ALEX KOENIGSMARK

(27. 5. 1944 - 23. 1. 2013)

► Peter Hledík (režisér)

Rok 2006, filmový festival v Trenčianskych Tepliciach. Databáza VIP hostí: ... Kňazko Milan, Koenigsmark Alex, spisovateľ, Kolářová Daniela... Symbolicky je Alex medzi dvoma hercami. Patril do Plzne, kde sa narodil a kde žila jeho umelecky založená rodina, do Prahy, kde dlhé roky býval iba pár metrov od miest, kde žili Trnka, Werich, Holan, a na Slovensko – do Bratislavy, kde mal priateľov a spolupracovníkov. Patril i do Trenčianskych Teplíc, kam chodil ako porotca aj ako hosť. A chodil rád.

Rád sa stretával s tými, od ktorých mohol očakávať intelektuálny zážitok alebo humor, iróniu či príbehy s pointou. Od neho som sa naučil vetu adresovanú grafomanovi, ktorý otravoval s nekonečne nudnou historkou: „Prepáčte, ale nemýlite si ma s niekým, koho to zaujíma?“ Nasledoval láskavý pohľad jeho krásnej manželky Viktorky a veta: „Alexi, nebud' zase zlej.“ Alex nebol nikdy zlý, iba sa na svet pozeral cez prizmu svojej životnej filozofie, skúseností, cez prizmu hlbkej

znalosti európskej i svetovej literatúry a dramatiky, pohľadom znalca psychológie obyčajného človečika.

Pamätám sa, bol posledný festivalový večer, sedeli sme v noci na terase a ja som začal rozprávať o tom, že chceme nakrútiť film o smrti a o „po smrti“. Alex sa zamyslel a povedal: „Robiť niečo podobné po Bergmanovej Siedmej pečati nemá zmysel. A veci, ktoré nemajú zmysel, nemá zmysel robiť dobre.“ Snažil som sa mu ešte vysvetľovať: „... smrť predstavuje niečo, na čo je naša spoločnosť alergická, niečo, čo sa nedá kontrolovať, nad čím nemôžeme racionálne zvíťaziť. Čo je väčšie ako my a stavia to nás, všetky naše vedomosti a schopnosti do trápnej úlohy bezmocných pozorovateľov. Možno by sa dalo povedať, že,“ citoval som už neviem koho, „smrť je posledný odlesk Boha v našej egoistickej, všemocnej spoločnosti – závan niečoho, čo nás presahuje a s čím si nevieme poradiť.“ „Tak na to rýchlo zabudni a daj si panáka,“ znela Alexova odpoveď.

Z dialky som celé roky sledoval jeho vytrvalú prácu, čítal jeho knihy, od *Adié, miláčku* až po *Černú krev*, i scenáre – *Mário a kúzelník*, *Jasnovidec*, *Úsmev diabla* či *Největší z Pierotů*. Pre Rajka Grliča napísal krásny scenár *Iba raz sa miluje*, film s úžasným Erlandom Josephsonom. Alexova tvorba presahovala hranice krajiny, oceňovali ju i na festivaloch, a predsa mám pocit, že bola a je nedocenená. Treba ho čítať znova a konečne vydať aj to, čo doteraz nevyšlo.

Pred rokom mi zavolať, či by som na festival nemohol pozvať spolužiakov z FAMU, najmä Rajka Grliča. Nakoniec to nevyšlo, každý mal prácu. Neskôr, uprostred leta, u nás v Tepliciach niekto zazvonil – bol to Alex. Posedeli sme na terase, pozeral sa na mestečko pod nami, tu a tam prehodil vetu, ale dôvod, prečo prišiel, zostal nevyhodený. Podotkol, že jeho nová podoba – nemal svoje typické fúzy ani vlasy – súvisí s chorobou, ale spôsob, akým to povedal, mal naznačiť, že je to minulosť. Pauzy medzi vetami boli dlhšie ako zvyčajne, jeho typická irónia ustúpila láskavosti. Potom náhle vstal a rozlúčil sa. „Rád som vás videl,“ boli posledné slová. Dlhो som rozmýšľal, prečo vlastne tak nečakane prišiel až do Teplíc, a dnes to už, bohužiaľ, viem. Zabudol som ti, Alex, povedať, že na tom poslednom odlesku Boha práve robím. Ak sa film podarí, bude na konci venovanie... ▲

ŠTEFAN UHER

► Richard Blech (filmový historik)

Žili sme vedľa seba v generácii, ktorá v šesťdesiatych rokoch chcela iný film, inú literatúru, iné výtvarné umenie, iné divadlo, ale aj hudbu. Štefan Uher patril so svojim životným postojom a s tvorbou, vyjadrenou v dokumentárnych a hraných filmoch, k jadrú tejto generácie, ktorá povýšila slovenský film z produkcie na tvorbu. V marci uplynie dvadsať rokov od smrti režiséra, ktorý v šesťdesiatych rokoch nakrútil snímky ako *Slnko v sieti*, *Organ*, *Panna zázračnica* či *Tri dcéry* a neskôr stál napríklad za titulmi *Kosenie Jastrabej lúky* alebo *Pásla kone na betóne*.

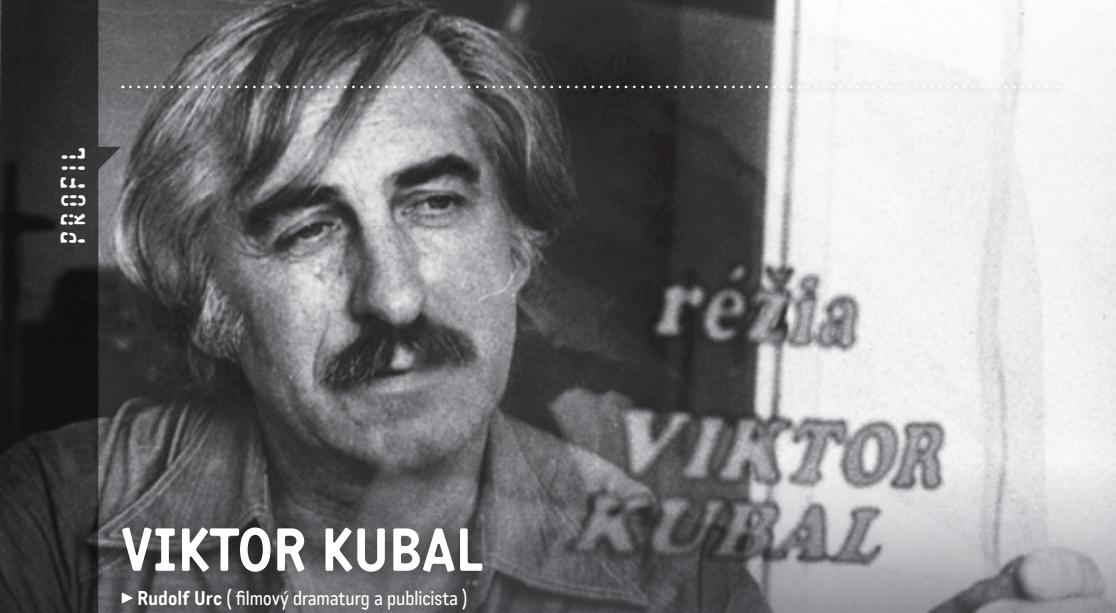
Často si kladiem otázku, ako sa stali filmy tohto môjho generačného spolupútnika klasickým odkazom slovenskej, ale aj európskej filmovej tvorby. Keď prišiel z pražskej FAMU najprv do dokumentárneho, potom do hraného filmu, ako jeden z prvých slovenských filmových režisérov sa zamýšľal, ako film tvoriť, ako mu dať punc doby, punc umeleckého prejavu a ako ho vymaniť z prúdu bezduchej komerčnej produkcie a jednoznačnej ľudovej zábavy. Svojimi často sarkastickými, smutno-veselými postojmi razil cestu svojej a potom nasledujúcim generáciám tvorcov. Raz mi na brehu Dunaja povedal: „*Chcel by som nakrútiť film s najmenším počtom záberov. Chcel by som, aby bol strih nahradený pohybom kamery. Chcel*

by som s kamerou vybehnúť na dvor a naspäť do miestnosti, zachovať pri tom nenútenosť. Hitchcock nakrútil film z desiatich záberov. To ma dráždi.“ Svoju poetiku nevnucoval iným, iba nabádal rozmýšľať o svojej tvorbe.

Uher nepatrí k umelcom, ktorí tvoria ľahko, pri nakrúcaní každého filmu bol plný pochybností o správnosti svojho pohľadu a zámeru, často sa s pochybnosťami zdôveroval priateľom a sarkazmus vždy nasmeroval akoby k sebe samému. Jeho filmy však boli poznačené láskavým humorom. Prekonávaním neistôt, pochybností a prekážok, ktoré mu hádzala pod nohy politická moc, posunul slovenský film od remesla do sféry umeleckej tvorby, prijímajúcej podnety zo všetkých umeleckých odvetví: z literatúry, hudby, výtvarného umenia... Z tohto hľadáčstva i neistôt vyrastali jeho filmy, ktoré mali inú podobu ako tie, čo nakrúcala predošlá generácia slovenských režisérov. A posunom k umeleckej tvorbe utahčoval cestu ďalším generáciám režisérov – Jakubiskovi, Hanákoví, Havettovi.

Ak svet iba v týchto rokoch spoznáva diela česko-slovenskej novej vlny, ktorá mala korene v atmosfére šesťdesiatych rokov minulého storočia, to je už iná kapitola. V každom prípade, popri talianskom neorealizme a francúzskej novej vlne patrí aj československá nová vlna k najpozitívnejším filmovým prejavom druhej polovice 20. storočia. Štefan Uher tvoril jej bytostný základ. ▲

■ FOTO: archív SFÚ

VIKTOR KUBAL

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Ktosi spočítal, že Kubal má na svojom konte vyše dvesto filmov. Takmer všetky si sám napísal, všetky sám výtvarne pripravil a na všetkých je podpísaný ako animátor a režisér. Keď k tomu pripočítame množstvo ilustrácií a nespočítateľný rad karikatúr či humoristických kresieb, spisovateľskú a hereckú tvorbu, môžeme bez zveličenia konštatovať, že len málo filmárov na svete bolo takých produktívnych a všestranne nadaných ako Viktor Kubal. V marci by sa dožil deväťdesiatky.

Nesporne najzaujímavejšie boli Kubalove reflexie aktuálneho spoločenského pohybu. Využívajúc prvky čierneho humoru, inotajov a persifláží, vysmieval sa z byrokratov (*Na pravé poľudnie*, 1988), karieristov (*Rebrík*, 1978), militaristov (*Dita na fronte*, 1977), zo šarlatánov (*Meteorológ*, 1983), odmietal protekcionárstvo (*Jedináčik*, 1979), znehodnocovanie životného prostredia (*Zem*, 1966), nekritické zbožňovanie osobností (*Idol*, 1989), neslobodnú, totalitnú spoločnosť (*Šach*, 1974). Jeho dielo je poznačené húževnatým úsilím odkrývať utajované či zamlčované fakty, ale aj prispieť k poznaniu a k zdokonaľovaniu človeka samotného. Nenásilne to tlmočil v celom rade seriálových námetov a postáv (Peter, Jano, Puf a Muf, Panák z križovatky): všade mali jeho hrdinovia šancu vyjsť z mnohých karambolov

a zápletiiek prinajmenšom poučení. Tvorca mal zase šancu vŕšiť jeden gag za druhým – ako v krátkych black-outoch, tak aj v dlhej metráži (*Zbojník Jurko*, 1976, *Krvavá pani*, 1980).

Hoci má Kubalova tvorba viaceré znaky improvizácie, vždy jej predchádzala dôkladná režisérska príprava. Mnohé charaktéry modeloval až pod kamerou, využívajúc aj svoje herecké dispozície („*animátor je predovšetkým herec*“, pripomínal opakovane). Doslova vdychoval život do načrtnutej postavy – znaku. Tá nadobúdala tvar a tvár, výraz a presné miesto v kompozícii, ale aj osobitý spôsob konania, myslenia, existencie. A pretože vo svete takto vytvorených kreslených bytostí nie je nič nemožné, rozohrával s nimi kaskádu situácií siahajúcich až do absurdnosti. Utvrzuje nás tak v poznaní, že animovaný film je nielen umením rozhybanej kresby, ale hlavne veľkým a nezastupiteľným umením kreslených pohybov. V tom zmysle mal Kubal rovnako blízko k hravým príbehom bratov Fleischerovcov ako k experimentátorským štúdiám McLarenova.

Táto univerzálnosť formy a stále živé podnety, presahujúce až do dnešných dní, robia z Kubala autorskú osobnosť, ktorej talent sme stále nedocenili. V súčasnosti, keď je karikatúra odsúdená na podenkový život a o Kubalovi dnes máločo vedia už aj mladí adepti filmu, je pripomenutie si jeho odkazu nanajvyš osožné. ▲

■ FOTO: archív SFÚ/Judita Csaderová

KINO LUMIÈRE V MARCI: „Iné“ iránske filmy

Napriek tomu, že iránske filmy sú vo svete vyhľadávané a na prestížnych prehliadkach spravidla oceňované, ich posledná ucelená prehliadka sa na území Slovenska konať pred 14 rokmi. Preto je dobrou správou, že dramaturgia kina Lumière pohotovo zareagovala na možnosť preniesť do Bratislavy podstatnú časť programu Festivalu iránskych filmov, ktorý sa konal v Prahe v polovici januára.

Spolu s Martinom Šulíkom som sa na prelome januára a februára zúčastnil na Medzinárodnom filmovom festivale v Teheráne. Fajr Festival (organizovaný od roku 1982 vždy pri príležitosti výročia iránskej revolúcie) ponúkol dve súťažné sekcie (islamskú a svetovú) a niekoľko selektívnych častí (poľskú a čínsku prehliadku, festivalové hity a snímky z krajín tzv. nezjednoteného bloku). Súčasťou festivalu bol aj 16. Iránsky filmový trh a medzinárodná konferencia s témou „Prečo Hollywood programovo produkuje protiiránske a protiislamské filmy“. Nás najviac zaujímala prehliadka šestnástich najnovších iránskych filmov.

No veľmi rýchlo sme zistili, že ide o výber oficiálnej národnej produkcie, ktorá sa vyznačuje politickou, náboženskou i kinematografickou korektnosťou. Tie „iné“ iránske filmy, ktoré sú uprednostňované na zahraničných prehliadkach, na najprestížnejšom domácom fóre absentujú. V čase začiatku teheránskeho podujatia vrcholil festival v Rotterdame, kde sa okrem Miry Fornay (aj víťazný *Môj pes Killer* je v marcovom programe kina Lumière) a Rakúšana Daniela Hoesla tešil z Tigra aj iránsky tvorca Mohammad Shirvani, ktorý súťažil so snímkou *Fat Shaker*.

Keď sa Fajr Festival končil, prestížne Berlinale uvádzalo *Zatiahnutú oponu* – novinku iránskeho filmára Panahiho, o ktorom sa momentálne asi najviac diskutuje – od roku 2011 si odpykáva 6-ročné domáce väzenie a 20-ročný zákaz umeleckej tvorby za „protištátnu propagandu“. Ďalší z renomovaných iránskych tvorcov Bahman Ghobadi uviedol najskôr v Toronte a potom aj v San Sebastiane svoj film *Sezóna nosorožcov*. Ani jeden z týchto filmov v teheránskom programe, prirodzene, nefiguroval.

Mimochodom, v marcovej prehliadke iránskych filmov v kine Lumière je Ghobadi zastúpený svojou medzinárodne najoceňovanejšou snímkou *Korytnačky môžu lietať* (2004), vojnovou drámou z režisérovo rodného Kurdistanu, ktorá je interpretovaná detskými očami. Práve detský hrdina vyznieva ako spoločný menovateľ väčšiny uvádzaných titulov, pod ktorými sú podpísaní ďalší významní tvorcovia iránskej kinematografie, ako Amir Naderi (*Bežec*), Abbas Kiarostami (*Kde je dom môjho priateľa?*, *Domáca úloha*), Bahram Bayzai (*Bashu, malý cudzinec*), Mahdi Moniri (*Tinar*) i spomínaný Panahi s *Bielym balónikom*, oceneným v roku 1995 v Cannes Zlatou kamerou za najlepší debut. ▲

odporúča
riaditeľ Art Film Festu
Peter Nágel

Bežec • Festival iránskych filmov

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

PROGRAM

Kino Lumière – Kino Slovenského filmového ústavu / Špitálska 4, Bratislava

► www.navstevnik.sk ► www.aic.sk/kinolumiere

- 1. 3.
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (16.00 K2)
Klip, r. M. Miloš, Srbsko, 2012, 100' • (18.00 K2)
Festival iránskych filmov (1. – 5. 3.):
Biely balónik, r. J. Panahi, Irán, 1995, 85' • (17.00 K1)
Bežec, r. A. Naderi, B. Gharib-Pour, Irán, 1985, 94' • (19.30 K1)
Korytnačky môžu lietať, r. B. Ghobadi, Irak/Irán/Fran., 2004, 96' (20.00 K2)
- 2. 3.
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (15.30 K1)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (20.40 K2)
Festival iránskych filmov (1. – 5. 3.):
Iránske animované filmy – pásmo súčasných animovaných filmov, 90' • (16.00 K2)
Domáca úloha, r. A. Kiarostami, Irán, 1988, 84' • (18.00 K1)
Rozchod Nadera a Simin, r. A. Farhadi, Irán, 2011, 123' (18.30 K2)
Osama, r. S. Barmak, Afgan., 2003, 83' • (20.30 K1)
- 3. 3.
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (17.00 K2)
Klip, r. M. Miloš, Srbsko, 2012, 100' • (20.00 K2)
Festival iránskych filmov (1. – 5. 3.):
Krátke filmy priekopníkov iránskeho filmu I., 109' • (16.00 K1)
Bashu, malý cudzinec, r. B. Beyzaei, Irán, 1986, 120' • (18.00 K1)
Korytnačky môžu lietať, r. B. Ghobadi, Irak/Irán/Fran., 2004, 96' • (18.30 K2)
Kľúč, r. A. Kiarostami, Irán, 1986, 78' (20.30 K1)
- 4. 3.
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (17.30 K2)
Niet dymu bez ohňa, r. A. Cayatte, Fran./Tal., 1973, 118' (20.30 K2)
Festival iránskych filmov (1. – 5. 3.):
Tinar, r. M. Moniri, Irán, 2009, 72' • (18.00 K1)
Kde je dom môjho priateľa?, r. A. Kiarostami, Irán, 1987, 83' • (20.30 K1)
- 5. 3.
Nič nekrváca večne, r. M. Hradský, SR, 2003, 87' • (18.00 K2)
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (20.00 K2)
Festival iránskych filmov (1. – 5. 3.):
Krátke filmy priekopníkov iránskeho filmu II., 115' • (18.00 K1)
Bežec, r. A. Naderi, B. Gharib-Pour, Irán, 1985, 94' • (20.30 K1)
- 6. 3.
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.00 K1)
Cléo od 5 do 7, r. A. Varda, Fran., 1961, 87' (18.30 K2)
Ďakujem, dobre, r. M. Priklér, SR, 2013, 134' (20.15 K1)
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (20.30 K2)
- 7. 3.
FILMOVÝ KABINET: Charles Chaplin a gesto | Svetlá veľkomesta, r. Ch. Chaplin, USA, 1931, 83' (18.00 K2)
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (18.30 K1)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.30 K1)
- 8. 3.
Holy Motors, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (16.00 K1)
Krehká identita, r. Z. Piusi, SR/ČR, 2012, 70' (16.30 K2)
Arsen Lupin kontra Arsen Lupin, r. E. Molinaro, Fran./Tal., 1962, 105' (18.00 K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.10.2000 K1)
Ďakujem, dobre, r. M. Priklér, SR, 2013, 134' (20.00 K2)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (20.30 K1)
- 9. 3.
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (16.00 K1)
Miluj ma alebo odíď, r. M. Cengel Solčanská, SR, 2012, 95' • (17.00 K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.30 K1)
Od Fica do Fica, r. Z. Piusi, SR, 2012, 82' • (19.00 K2)
Holy Motors, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (20.30 K2)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (20.45 K1)

- 10. 3.
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (17.30 K1)
Miluj ma alebo odíď, r. M. Cengel Solčanská, SR, 2012, 95' • (18.00 K2)
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (19.45 K1)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (20.00 K2)
- 11. 3.
Holy Motors, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (17.30 K1)
Ďakujem, dobre, r. M. Priklér, SR, 2013, 134' (18.00 K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.00 K1)
Prežiť si svoje peklo, r. A. Cayatte, Fran./Nem., 1977, 98' (20.30 K2)
- 12. 3.
Lovci hláv, r. M. Tyldum, Nór., 2011, 100' (17.30 K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.00 K1)
Cesta do Indie, r. D. Lean, VB, 1984, 157' (19.30 K2)
Miluj ma alebo odíď, r. M. Cengel Solčanská, SR, 2012, 95' • (20.30 K1)
- 13. 3.
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (18.00 K1)
Puto najsilnejšie, r. D. Lean, VB, 1945, 83' (18.30 K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.00 K1)
Miluj ma alebo odíď, r. M. Cengel Solčanská, SR, 2012, 95' • (20.30 K2)
- 14. 3.
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.00 K1)
Cestujúci v daždi, r. R. Clément, Tal./Fran., 1970, 98' (18.30 K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.15 K1)
Ďakujem, dobre, r. M. Priklér, SR, 2013, 134' (20.30 K2)
- 15. – 21. 3.
FEBIOFEST 2013
www.febiofest.sk
- 19. 3.
Dáma s kaméliami, r. M. Bolognini, Tal., 1981, 118' (18.00 K2)
- 21. 3.
FILMOVÝ KABINET: Expresionizmus a expresia (18.00 K2)
- 22. 3.
Hanba, r. S. McQueen, VB, 2011, 101' (16.00 K2)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (17.00 K1)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.00 K2)
Je to iba vietor, r. B. Fliegau, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (18.30 K1)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.15 K1)
Holy Motors, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (20.30 K2)
- 23. 3.
Viktor Kubal deťom, pásmo, r. V. Kubal, 80' (16.00 K2)
Je to iba vietor, r. B. Fliegau, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (16.30 K1)
Holy Motors, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (18.00 K2)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.15 K1)
Hanba, r. S. McQueen, VB, 2011, 101' (20.10.2000 K2)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.30 K1)
- 24. 3.
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.00 K1)
Krehká identita, r. Z. Piusi, SR/ČR, 2012, 70' • (18.30 K2)
Je to iba vietor, r. B. Fliegau, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (20.00 K2)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.30 K1)
- 25. 3.
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (17.30 K1)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.00 K2)
Je to iba vietor, r. B. Fliegau, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (20.00 K1)
Láska s otáznikom, r. A. Cayatte, Fran., 1978, 93' (20.30 K2)
- 26. 3.
Je to iba vietor, r. B. Fliegau, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (18.00 K1)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.30 K2)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (20.00 K1)
Zločin, r. P. Labro, Fran., 1983, 100' (20.30 K2)

► 27. 3.

César musí zomrieť, r. P. Taviani, V. Taviani, Tal., 2012, 76' • (18.00 K2)**Môj pes Killer**, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.30 K1)**Žena je žena**, r. J.-L. Godard, Fran./Tal., 1961, 87' (20.00 K2)**Je to iba vietor**, r. B. Fliegauf, Maď./Nem./Fran., 2012, 87' (20.30 K1)

► 28. 3.

Lovci hláv, r. M. Tylдум, Nór., 2011, 100' (18.00 K1)**Druhé prebudenie Christy Klagesovej**, r. M. von Trotta, Nem., 1978, 89' (18.30 K2)**Hon**, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.00 K1)**Nový život**, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (20.30 K2)

► 29. 3.

Lovci hláv, r. M. Tylдум, Nór., 2011, 100' (16.30 K1)**César musí zomrieť**, r. P. Taviani, V. Taviani, Tal., 2012, 76' • (16.45 K2)**Hanba**, r. S. McQueen, VB, 2011, 101' (18.15 K2)**Môj pes Killer**, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.30 K1)**Hon**, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.00 K2)**Láska**, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (20.30 K1)

► 30. 3.

Lovci hláv, r. M. Tylдум, Nór., 2011, 100' (16.00 K1)**Nový život**, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (16.45 K2)**Láska**, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.00 K1)**Môj pes Killer**, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.30 K2)**Holy Motors**, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (20.15 K2)**Hon**, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.30 K1)

► 31. 3.

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (17.30 K1)**Môj pes Killer**, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.00 K2)**Holy Motors**, r. L. Carax, Fran./Nem., 2012, 115' • (20.00 K1)**Lovci hláv**, r. M. Tylдум, Nór., 2011, 100' (20.30 K2)

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pozn.: všetky filmy sú premietané z 35 mm kópií, okrem projekcií s označením • – premietací nosič blu-ray alebo iný videoformát

VÝROČIA

MAREC 2013

3. 3. 1943 **Helena Slavíková-Rabarová**
– režisérka, animátorka

4. 3. 1933 **Benedikt Krivošík** – kameraman
(zomrel 27. 11. 1992)

9. 3. 1938 **Jozef Novan** – režisér

12. 3. 1953 **Lubomír Fífik** – režisér

14. 3. 1913 **Dominik Tatarka** – spisovateľ
(zomrel 10. 5. 1989)

19. 3. 1923 **Jozef Oravec** – vedúci výroby
(zomrel 26. 7. 1989)

20. 3. 1923 **Viktor Kubal** – režisér, výtvarník
(zomrel 24. 4. 1997)

22. 3. 1943 **Luba Vančíková** – režisérka

24. 3. 1933 **Jozef Malovec** – hudobný skladateľ
(zomrel 7. 10. 1998)

28. 3. 1943 **Olga Feldeková** – spisovateľka,
dramaturgička

zdroj: Kalendár filmových výročí 2013 ▪ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
► zostavila **Renáta Šmatláková**

Z FILMOVÉHO DIANIA

MEDIA Desk Slovensko informuje...

V pondelok 11. februára sa v Berlíne už tradične v rámci festivalu Berlinale uskutočnil Euro Info Day, informačný deň programu MEDIA. Najviac očakávanou bola informácia o budúcnosti programu MEDIA, hlavne vzhľadom na avizované programovacie obdobie a na zmeny, ktoré oproti pôvodnému návrhu presadzuje Európsky parlament. Konečná verzia zatiaľ neexistuje: v ďalšom období sa stretnú zástupcovia Európskej komisie, Európskeho parlamentu a Rady Európy, aby vyrokovali definitívnu podobu programu MEDIA (a Kultúra), a Európska komisia pripraví nový návrh rozpočtu.

Aktuálne uzávierky programu MEDIA: Výzva EACEA 31/12: Podpora vývoja projektov: jednotlivé projekty, balíky projektov, balíky projektov 2. stupeň, druhá a posledná uzávierka je 12. apríla 2013.

Výzva EACEA 32/12: Podpora vývoja interaktívnych projektov, uzávierka je takisto 12. apríla. Podpora je určená na interaktívne projekty, ktoré majú ako predlohu už existujúce audiovizuálne diela.

Výzva EACEA 21/12: Výberová podpora kinodistribúcie, uzávierka je 1. apríla 2013.

kratšie snímky s dĺžkou do 20 minút. Premietanie najlepších filmov sa bude konať počas troch dní (26. – 28. apríla) vo Fotogalérii Trafačka v Nitre. Súčasťou prehliadky bude divácke hlasovanie o najzaujímavejši videopočin. Ukážky prác treba zaslať na adresu zelenazebra@gmail.com spolu s kontaktnými údajmi. Viac na www.ftf.vsmu.sk/node/8919.

Uzávierka prihlášok na medzinárodné dramaturgické workshopy MIDPOINT 2013 je **18. marca**. Medzinárodný vzdelávací program **MIDPOINT: Central European Script Center** je určený študentom a čerstvým absolventom katedier scenáristiky, réžie a produkcie, ktorí sa na programe zúčastnia s projektom krátkometrážneho (minimálna dĺžka 25 min.) alebo celovečerného filmu. MIDPOINT ponúka účastníkom dramaturgiu ich projektov, možnosť vyskúšať si medzinárodnú spoluprácu pri vývoji scenára a prepojenie medzi scenáristami, režisérmi a producentmi, čím sa otvára príležitosť na získanie kontaktov na ďalšiu spoluprácu.

Viac na www.aic.sk/aic/rychle-menu/workshopy/uzavierky

► jar

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2013

4. marec 2013

20.00 ► **Stratená dolina**, r. M. Ľapák, 1976, 83 min.

22.00 ► **Ivanov**, r. J. Budský, 1963, 85 min.

11. marec 2013

20.00 ► **Vlakári**, r. J. Lihosit, 1988, 82 min.

22.00 ► **Šepkajúci fantóm**, r. A. Lettrich, 1975, 100 min.

18. marec 2013

20.00 ► **Do zbrane, kuruci!**, r. A. Lettrich, 1974, 96 min.

22.00 ► **Sedím na konári a je mi dobre**,
r. J. Jakubisko, 1989, 120 min.

25. marec 2013

20.00 ► **Demokrati**, r. J. Zachar, 1980, 77 min.

22.00 ► **Zbohom, sladké driemoty**, r. V. Kavčiak, 1983, 83 min.

Zmena programu vyhradená!

Aktuálne uzávierky

Uzávierka na zaslanie prác do 4. ročníka nesúťažnej prehliadky krátkych študentských filmov **Filmonáda 2013** je **31. marca**. Cieľom prehliadky je prezentovať nádejných slovenských filmových tvorcov, prevažne študentov umeleckých škôl, a umožniť im predstaviť svoju tvorbu verejnosti, dostať ich do kontaktu s publikom a začať živú komunikáciu o súčasnom mladom slovenskom filme. Prihlásiť sa môžu študenti do 26 rokov v rámci štyroch kategórií: videoart, animácia, hraný film a dokumentárny film. Preferované sú

► vs

PREDAJ MESAČNIKA FILM.SK: KMKHURPERGATA / BRATISLAVA ■ Klauka.sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 4,3) | Artorum (Kozia 20)
▶ Martinus (Obchodná 26) ▶ Beneluxi Modul - Svet knihy (Obchodná 4) ▶ Prospero – predajňa DÚ (Jakuľovo nám. 1,2) ▶ vrátnica VŠMU (Svoradova 2)
ZILINA ▶ Artorum (Bortova 2) ▶ sieť knižkarníctiev Panta Rhei (Bratislava, Trnava, Pešťany, Trenčín, Zilina, Martin, Nitra, Nové Zámky, Prevlázka,
Banská Bystrica, Zvolen, Michalovce, Košice, Prešov, Komárno, Dunajská Streda) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumière Bratislava – kino SFÚ (Špitálska 4)
▶ FK – Kino Junior Levince ▶ FK – kino Strojár Martin ▶ FK – Univerzita Nitra ▶ FK – kino Fontána Pešťany ▶ FK – Naoko Trnava

ISSN 1335-8286
03
9 71335 828003

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR P00 EV, Č. EV 94/7/08

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY A JUBILEÁ

▶ **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE